



תולדות אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 - משנת 1961 ועד שנת 2017



דמויות של יום חול

לראשם לא קשרו עטרת ,
הם נטולי זוהר והילה
לא כתבו עליהם כותרת ,
ובניצחון- להם לא חלקו תהילה.
בלהט האש ובשאון הקרב ,
ידם המיומנת ידעה נשק לתקן
ולפשפש בטנק, בתוך קרביו, ואת התותח הפגוע לאבן.
מכוסים פיח בעובי זרת, והאוזן בגריז סתומה
דמעות בנזין מעינם נוטפת ,
וכל גופם בצבע אדמה.
אז תנו גם להם כבוד ,
והשאירו בסיפור עבורם פינה חמה
כי הדבר ידוע ואינו סוד ,
הם לחמו בכלים שניצחו במלחמה.

שיר זה נכתב עבור המשרתים בחיל הטכנולוגיה והאחזקה לאחר מלחמת שלום הגליל כהוקרה לתרומתם שהיוותה גורם מכריע לאורך המערכה כולה. המשורר אינו ידוע.



תוכן עניינים

4דבר מפקד אגד טכנולוגיה ואחזקה 653
5צופה פני עתיד
6אודות מורשת אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מהיווסדו ועד היום
71961-1963
91963-1967
121967-1973
171973-1976
181976-1979
221979-1982
241982-1984
261984-1988
281988-1990
291990-1992
311992-1995
341995-1998
381998-2001
432001-2004
492004-2007
542007-2010
602010-2013
622013-2015
682015-2017
69צופה פני עתיד
70הווי ופעילות היחידה לפי שנים
71שנות ה-60
72שנות ה-70
74שנות ה-80
76שנות ה-90
79תחילת שנות ה-2000
84שנים 2010-2015
91שנים 2015-2017
101אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 מוקיר ומנציח – חללי האגד
	תודות



דבר מפקד אגד טכנולוגיה ואחזקה 653

בהתרגשות גדולה ותוך הבנת משמעות המעמד, אני חותם היום על ספר המורשת המתאר את תולדות אגד טכנולוגיה ואחזקה מרחב דרום לדורותיו מרגע הקמתו ועד למיזוגו לאגד אחזקה ארצי המתרחש בימים אלו. השקידה על כתיבת ספר המורשת הינה בגדר חובה מוסרית שלנו אנשי האגד בעבר בהווה ובעתיד, למען הדורות הבאים שיעמדו על המשמר אחרינו.

ישראל, ארץ זבת חלב ודבש, שהדבש אינו זורם בעורקיה כמובן מאליו, אלא דם המאבק על זכות קיומה. לאורך כל שנות קיומה, לא ידעה המדינה הצעירה תקופה ממושכת של שקט ורגיעה, אף בימים אשר קדמו להקמתה.

צה"ל לאורך השנים עמד על המשמר ושימש מגן אנושי למען ביטחון התושבים וקיום המדינה. לאגד טכנולוגיה ואחזקה מרחב דרום מקום משמעותי במימוש ייעודו של צה"ל, האגד נטל חלק משמעותי במלחמות ובמבצעים, במתן אחזקה ליחידות אשר עוסקות בהגנה על תושבי ואזרחי ישראל הנמצאים בלחימה בלתי פוסקת בטרור. לאורך השנים עמדה היחידה ביעדיה, ביזע בדמעות ובדם. אני חש כבוד גדול לפקד על יחידה בעלת מורשת מרשימה ושמח על היותי חלק ממורשת של יחידה מפוארת, עלינו מוטלת החובה להמשיך מורשת זו תוך מחויבות לכשירות הצלם והאמצעים.

משפחת השכול של אגד טכנולוגיה ואחזקה 653, אובדנכם מלווה אותי ואת אנשי האגד יום-יום, שעה-שעה, משפחת האגד היא משפחתכם, כולנו בעלי חוב אליכם, על אף הלילות טרופי השינה והימים חסרי חדות החיים פונה אני אליכם בבקשה שתמשיכו את דרכיכם, למענכם, למעננו, ולמען הדורות הבאים.

תקוותנו היא כי ספר זה לא יעלה אבק אלא יימצא לו שימוש בכל בית בישראל, כי רק ההיסטוריה של מדינת ישראל תניע אותנו קדימה כמדינה מאוחדת לעבר עתידנו.

תודה והערכה לכל האנשים שנרתמו ותרמו לפרויקט חשוב זה.

בהערכה,

ליאור פרי, אל"מ
מפקד אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אודות

מורשת אגד טכנולוגיה ואחזקה 653

מהיווסדו ועד היום

בחלוקה לתקופות ובהתאמה למשכי קדנציה של המפקדים



התקופה: 1961-1963

המפקד: סא"ל לשם ישראל



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

ב-31 באוגוסט 1961, הפיץ קחש"ר האלוף עמוס חורב (לימים ר אג"א) מסמך אשר פירט את השינויים הארגוניים שיחולו במערך החימוש ובפיקודים המרחביים במסגרת מסמך זה, נקבע כי היחש"ם יקובץ ליחידה אורגנית ברמת גדוד אשר תכונה "יחידת חימוש מרחבית"- היחש"ם. מפקדת היחש"ם תשלוט על כל שירותי החימוש במרחב הפיקודי, תדאג להכנת יחידות המרחב למלחמה ובעת מלחמה, תנהל את הסבתם לגש"ח נייד, או שישמשו כוח למשימות אחזקה שונות עפ"י הנחיות מפקד חימוש פיקודי (מחש"פ) בתקופה זו, היחש"ם הוגדר "כמסגרת מנהלתית וארגונית ליחידות חי"ח הכפופות למפקדת הפיקוד אשר אורגנה בדרך התואמת פריסת עוצבות הפיקוד בהתאם לכמות ציוד חי"ח הפרוס המרחב". בעת רגיעה, האחזקה השוטפת במרחב הפיקוד ברמת דרג ב' בוצעה ע"י היחש"ם. מפקדת היחש"ם כללה: מפקד, סגן ויחידת מפקדה ובה גורם שלישות, מחלקת אפסנאות, קצין החסנה וקצין מוסכי חוץ. יחידות המשנה של היחש"ם כללו: סדנה בסיסית, 2-3 סדמ"רים (סדנאות מרחביות), סדנת רק"ם וכחצי תריסר כיתות טכנאים. בתור מפקד היחש"ם, מונה סא"ל לשם ישראל לשם. חוזק היחש"ם היה שונה ברגיעה ובמלחמה. בעת רגיעה היה מבנה היחש"ם קבוע מראש, ואילו בעת מלחמה, הוא תוגבר או הופחת בהתאם למשימות המבצעיות שהוטלו על אותו פיקוד. תורה שבעל פה גרסה שביחש"ם יסומנו מפקדים, חיילים באמצעים המיועדים לעבור לגש"ח (גדוד שירותי חימוש) בעת מלחמה. לרשימה זו קראו "רשימת גש"ח". הגש"ח שהיה תחת פיקודו של רס"ן אריה נוימן כלל חמש "פלוגות סדנה" שלא היו אלא הסדנאות המרחביות, הפיקודיות, ופלוגת תחמושת. בשנת 1961 קיבל סא"ל לשם ישראל את משימת הקמת יחש"ם דרום וכך עשה עד לשנת 1963.

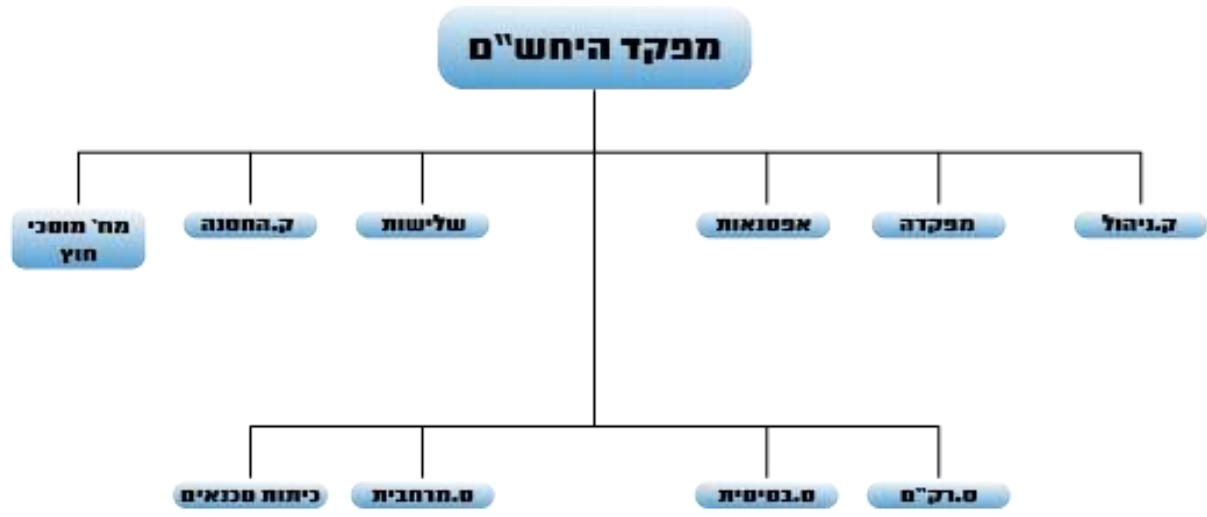


התקופה: 1963-1967

המפקד: סא"ל נצר אהרון



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:



בעת רגיעה, היחש"ם, היה בנוי בצורה שכללה מפקדה ב"מחנה נתן" שבבאר שבע, ולידה סדנא בסיסית, סדנת רק"ם (ארבע מחלקות) ועוד מחלקה לתיקון תותחים. בנוסף, היו גם סדנא מרחבית לרכב א' וב' בקסטינה ופלס"ד מעורב בשבטה אשר שרתה את היחידות בשטחי אימונים, סדנה מרחבית באילת, ושמונה כיתות חימוש של אנשי מילואים. באותם הימים יחש"ם דרום עדיין היה בחיתוליו. טרם אורגן היחש"ם לצורך מתן אחזקה מרחבית מלאה לכלל יחידות פיקוד הדרום, אך למרות זאת תקופה זו התאפיינה ב"חשיבה שונה" בטיפול בפרט.

ה-1 באוגוסט 1966 היה היום שבו שונו פני חיל החימוש, בעקבות רפורמה במבנה צה"ל חל כרסום במעמדתם של קציני החיל הראשיים. עיקר השינוי בא לידי ביטוי בהוצאת יחידות וגופים מרכזיים של החיל כולל תקציבים גדולים. שינוי זה השפיע גם על היחש"ם שכן ההשפעה הייתה בכך שקוצצו משרות קבע ביחש"ם וגדל עומס עבודה על הכוח אדם הקיים ביחידה. ניתן לומר שאירועי חודש



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

אוגוסט לשנת 1966 יצרו משבר במורל היחש"ם עקב ההשלכות של השינויים שננקטו. למרות זאת, היחש"ם עסק בעיקר בתיקוני דרג ב' הכולל: החלפת מכללים, תיקוני מכללים, טיפולים ותיקונים תקופתיים יזומים והחזרה לכשירות.

"ביחש"ם הייתה רק עבודה ולא מעבר. המגורים היו במאהל והסדנאות בסככות רעועות. היה תהליך של בניית סדנת רק"ם. מבנה היחש"ם כלל מפקדה, סדנא מעורבת לרק"ם ורכב, ולאחר מכן הן פוצלו, סדנת רכב בנפרד וסדנת הרק"ם בנפרד. הייתה סדנא נוספת שישבה בקסטינה, וסדנא נוספת – באילת. המחנה היה מחנה פשוט, חדר האוכל היה בצריף והשירותים היו במבנה ארעי. במקלחות לא היו מים חמים".

"אהרון נצר היה קצין אינטליגנט מאוד - 'קצין וג'נטלמן', העבודה ביחש"ם התבצעה ביום ובלילה, בעיקר עבודה ברכב וטנקי IMX. המפקד הקפיד בעיקר על ביצוע תוכנית העבודה. לא היה עיסוק בתשתיות בעקבות העדר תקציבים. רמת המשמעת הייתה טובה, והייתה הקפדה על ביצוע מסדר בוקר מידי יום." מתוך דבריו של רס"ן בנימין (במיל") אדרי, שימש כרס"ר היחידה ולאחר מכן שימש כקצין שלישות.



התקופה: 1967-1973

המפקד: סא"ל זרחיה דוד



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

מלחמת ששת הימים ומלחמת ההתשה

בתפקיד מחש"פ דרום כיהן סא"ל פינקו אברהם וכמפקד היחש"ם כיהן סא"ל זרחיה דוד. עם כניסתו לתפקיד ניתן היה לראות כי הטיפול בפרט הינו נר לרגליו של סא"ל דוד זרחיה ז"ל - מפקד יחש"ם שידע לרדת לפרטים באשר לחיי חייליו ואנשי הקבע כגון: כמות שעות השינה, מצב משפחתי וכו'. חיילי היחש"ם באותה תקופה כינוהו "דודיסקו" וראו בו כאבא שני.

"עם הגעתי ליחש"ם, רואינתי ע"י זרחיה, מפקד היחש"ם. כבר בפגישה הראשונה עם המפקד הבחנתי שהוא מאוד אנושי. בראיון הוא התעניין מאוד בנושא הבית ובפרטים הנוגעים לחיי האישיים. לאחר הראיון שובצתי בסדנת הרכב כמכונאי רכב. התכונה המיוחדת שבלטה אצל מפקד היחש"ם הינה היחס האנושי כלפי החיילים. מידי חודש הוא היה מבצע מסדרי בוקר במגורי החיילים ע"מ לוודא כי כל החדרים מדוגמים ונקיים. כמו כן הוא היה בודק ומקפיד על ההיגיינה האישית של כל חייל וחייל ומתעניין בשעות השינה ויורד לפרטי פרטים בכל הנוגע לציוד אישי ע"מ שלא יחסר דבר - מרמה של סכין גילוח, מברשת נעליים, שמכיכה והלבשה תחתונה. זרחיה דוד היה אבא לחיילים, האווירה ביחש"ם הייתה אווירה משפחתית, הייתה אחווה בין האנשים והרתמות למשימות שנדרשו." מתוך דבריו של רנ"ג (במיל") יוסף בן אלוש.

סא"ל זרחיה דוד ז"ל האמין בטיפול בפרט ע"י מפקדים אך מנגד האמין במשמעת צבאית נוקשה ללא פשרות. בתקופתו האמין מפקד היחש"ם גם בתרומה לקהילה בשילוב עם משימות האחזקה.

"זו התקופה שהיחש"ם התחיל לשגשג הן מבחינת משמעת, והן מבחינת טיפול בפרט. הדאגה לפרט התבטאה בכך שהיחש"ם קלט נוער שוליים מהעיר. הנערים היו מגיעים בהסעה מאורגנת, קיבלו ארוחת בוקר, ועבדו בסדנאות בכל המקצועות ע"מ לשקמם. תופעה נוספת באותה התקופה הייתה חתונות ביחש"ם. אני התחתנתי ביחש"ם. החתונה לא הייתה פרטית. לחתונה הוזמנו משרתי קבע וחובה, החופה נערכה ע"י משמר כבוד, רב צבאי, וזמרת שהוקצתה מחינוך פד"ם



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

בסדנת הרכב הוקם אולם אירועים. בסדנה בקסטינה הייתה חורשה שהוכשרה כגן אירועים. ההיערכות לחתונות לא פגעה בביצוע העבודה. עם תום החתונה, הכל חזר לקדמותו." מתוך דבריו של רס"ן (במיל') בנימין אדרי.

בפיקוד דרום רוכזו, לקראת המלחמה שלוש אוגדות שריון ועוד מגוון "כוחות" שריון מקובצים. מערך החימוש המרחבי כלל סדנא בסיסית במחנה נתן וכמה סדמ"רים (בקסטינה ובאילת). משימות החימוש בפיקוד זה אמורות היו להיות רבות, כלומר מעבר לביצועי גורמי החימוש בחטיבות של שלוש האוגדות; אלא שאותן בעיות מנעו גם כאן תפקוד מלא של מערכות החימוש אלה. מפקד יחש"ם דרום, סא"ל דוד זרחיה, פיקד בשעת חירום על הגש"ח. במהלך האלתורים להצבת גש"חיים לאוגדות השריון, הפכו גורמי היחש"ם של סא"ל זרחיה, במיוחד סדמ"ר, לגש"ח מאולתר, אשר הוקצה לאוגדתו של האלוף אברהם יפה. אלא שציודו של "גש"ח" זה לא היה מותאם למשימה בדגש על ציוד החילוץ ומספר כלי הרכב בעלי ההנעה קדמית-אלו היו מוגבלים מאד, במיוחד בהתחשב בשטח בו נועדה אוגדה 31 לפעול. האוגדה השניה שפעלה במרחב דרום הייתה אוגדת הפלדה שנבנתה על מפקדת גייס ובסיסי ההדרכה שלה, ושהגש"ח המאולתר שלה נבנה על ציוד וסגל שנלקחו הן מן הסדנה הגייסית, והן כפי שהראינו, מגש"ח. לאוגדה השלישית באותו מרחב, אוגדת עמוד האש, לא הוקצה גש"ח. במלחמת ההתשה, סדנאות וכוחות החימוש התפרסו לאורך הצירים שהובילו לתעלה על קו הרחוב: בבלוזה, טסה, ביר תמדה, הג'ידי והמיתלה במרחק של 30 ק"מ מהתעלה.

"שירתי ביחש"ם משנת 1968 ועד שנת 1979. התחלתי בתור מפקד אפסנאות גדודית ולאחר מכן שימשתי כמפקד הימ"ח. מפקד היחש"ם סא"ל זרחיה דוד זכה לכינוי "דוידסקו". – כשהגעתי ליחש"ם ראיתי את המחנה והזדעזעתי מהעזובה. החלטתי לברוח, אולם החזירו אותי והביאו אותי למפקד. המפקד ראיין אותי וראיתי אדם בעל אישיות סוחפת, אדם עם כריזמה, אדם גדול, בנאדם לעניין, מפקד אמיתי, חזק, עומד במילה, אדם שמכבד את הבריות והבריות מכבדות אותו. הוא היה משתתף במסדרי בוקר, הכיר את כל החיילים בצורה אישית בשמותיהם, ידע על כל בעיה של כל חייל והיה מעורב. במסדרים הוא היה מתחקר את החיילים, מתעניין ודואג למחסורם. שעות העבודה היו מצאת החמה ועד צאת הנשמה. דוד אמר "לא חכמה לתקן ולטפל בטנקים, החכמה היא לטפל בחיילים". אחד מהנגדים, עמי, היה צריך להתחתן ביום א' והמלחמה התחילה יום לפני, המפקד החליט שלא מבטלים את החתונה, וחיתן אותו במועדון בבסיס. מה שייחד את התקופה של דוד היה שהוא הגיע בסוף מלחמת ששת הימים, ועזב לפני מלחמת יום כיפור - הייתה עבודה רבה בגלל השיקום שלאחר המלחמה. בתקופתו, עסק בפרויקט שיקום של נוער שוליים שלימים נקראו נערי רפול. הוא דאג לשילובם בעבודה, בסדנאות, ובכך עזר לשיקומם. בתקופה שבה היה בחופשת שחרור הוא גילה שבנו נמצא בלחימה, ואז הגיע סמוך לתעלה, והמתין שלושה ימים עד לחילוצו של הבן. אזכור אותו כאחד המפקדים המרשימים. הוא היווה דוגמא אישית ומעבר להיותו מפקד, היה אדם". מתוך דבריו של רס"ן (במיל') בכר אליהו, מפקד הימ"ח.



נפילת שבתאי (שבי) זרחה ז"ל במלחמת יום הכיפורים

שלושה חודשים לפני מלחמת יום הכיפורים סיים סא"ל דוד זרחה ז"ל את תפקידו כמפקד יחש"ם דרום והעביר את הפיקוד לסא"ל ניניו אברהם, למרות זאת מצאנו לנכון להוסיף אירוע טרגי בחייו של מפקד זה אשר התרחש במהלך מלחמת יום הכיפורים.

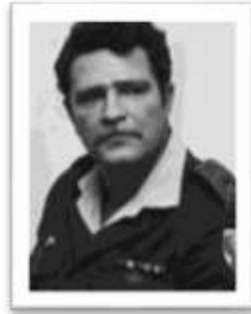
"שבתאי הוא הבן של דוד זרחה ז"ל ועליזה שתזכה לחיים ארוכים, עליזה היא אחות בעלי וגיסתי, שבתאי שהוא בנם הבכור נפל במלחמת יום הכיפורים. שבי כך קראנו לו, היה אצלנו בן בית, בכל חופשה מהפנימייה הצבאית היה קופץ לביתנו לשחק שח-מט עם בעלי. הפעם אני מביאה את הסיפור שאביו, סא"ל זרחה דוד ז"ל סיפר: כוח החלוץ של לוחמי גדוד 66 טס בשני מסוקי יסעור מעל הריסותיו של מעוז "מצמד" בדרך לשדה התעופה בפאיד. שעה קלה קודם לכן יצאו שני המסוקים מהמנחת המופגז של בלוזה בגזרה הצפונית. בהפגזה הכבדה שירדה על המנחת, המריאו המסוקים, כשהם מיטלטלים בפראות בתוך גלי ההדף של ההתפוצצויות. עם הכוחות שהגיעו דרומה דרך גשר הגלילים היה גם זחל"ם, ובו הקשר עם בנו ברשת "גלמוד" נותק, והוא הרגיש שדבר מה איננו כשורה. הוא חש שהנה עומד להגיע היום ממנו ירא כל חייו. לקיים את הבטחתו לבנו, לחפשו ולמצאו במלחמה הקשה הזו, מלחמת אבות ובנים. שיירות ארוכות השתרכו עד שהזחל"ם שלו נעצר כעשרה ק"מ מצפון לעיר סואץ, בצומת "חבית" וציר "סרג". מפקדי הגדודים לא ידעו, ואולי לא רצו למסור לאב, היכן נמצא הבן. לפתע זיהה את הטנק של שבי לפי פאנל הברזנט עם ח' שחורה במרכזו. דוד הבחין שבטנק נמצא קצין אחר. 'היכן שבי?' שאל בחדרה ואיש לא רצה לענות עד שקצין חימוש סיפר לו ששני טנקים התהפכו בתעלה עם הדובר שהשיטה אותם ויש חשש ששבי נמצא באחד הטנקים האלה. קצין החימוש לא היה בטוח וכולם ניסו להתחמק מדוד זרחה. דוד החליט להרים טלפון ולקרוא לאמצעי חילוץ".

מאז ה-24 בחודש אוקטובר 1973 היה סא"ל דוד זרחה ז"ל, אביו של שבתאי ממתין סמוך לגשרים ב"דזור סואר" לבואו של ציוד החילוץ שהזמין האלוף אריק שרון. שלושה ימים ארוכים המתין, מעבל לאיטו את הידיעה הנוראה שבנו איננו. אבד לו בנו יקירו. הבן שבתאי שכה חשש לגורלו מאז לידתו בארץ האהובה, הנכספת, הקשה ומרת הגורל הזאת. הוא ישב ימים שלמים לבדו על הגשר, לא אכל, לא שתה, רק ישב והרהר במר גורלו. דוד ידע שבנו נפל משום שלא היה מניח לפקודיו לטבוע בעוד הוא מציל את חייו מתהום המצולות. כזה הוא שבי שלי, וכך נהג בחייו כמו במותו. דוד ראה את המנופים הענקיים והצוללנים מגיעים, ואינם מצליחים למשות את הכלים הכבדים השקועים בבוץ. כבלי הפלדה העבים נקרעו כמו חוטים דקיקים, והצוללנים חשו ברע בעומק הרב של המים. ב-30 באוקטובר 1973 בוצע החילוץ. הייתה זו שעת ערביים ודוד הבחין בארבע גופות צפות על פני המים, הוא ידע שאלה גופות החיילים מהטנק האחר שטבע ושבונו נמצא בטנק השני, האמודאים היו עייפים ובמצב שאסור היה להם לצלול מבחינה בטיחותית. הוא ניצב מולם, כל גופו רועד והוא פנה אליהם בתחינה: " בני נמצא בטנק השני, אל תניחו לו להיות שם לילה נוסף ". היה זה רגע שאין איש יכול לסרב לו, תחושה של כאב ושל הזדהות עם אדם שהנורא מכל קרה לו, וכי זהו רגע שכל מאמץ יהיה נעלה מאין כמוהו. האמודאים מיחידת הצוללנים ירדו שוב למים השחורים וקשרו את הטנק לכבלי המנוף, אחר כך המנוף הרים את הטנק וגופותיהם של שבתאי זרחה ויואב אברשימי צפו למעלה. האמודאים יצאו מהתעלה - אחד מהם נשא את גופתו של שבי. דוד התבונן בפני ילדו המת, האב שמר על כוחותיו עד שהגיע הקומנדקר שלקח את גופתו של שבי ואז התמוטט סא"ל דוד זרחה ז"ל והכרתו אבדה. כשהתאושש מזריקה שקיבל לקח את ארון בנו לצפון הארץ לקבורה, הוא דפק בדלת הבית ורעייתו יצאה לקראתו, רואה אותו עומד כמי שעולמו חרב עליו: "עליזה, שבי שלנו איננו" ...



התקופה: 1973-1976

המפקד: אל"מ נינו אברהם



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

מלחמת יום כיפור

בשנת 1973 מונה סא"ל נינו אברהם למפקד יחש"ם דרום. עם כניסתו לתפקיד ביצע סא"ל נינו אברהם אבחון יחידה ושם לנגד עיניו מספר תחומים לעיסוק ובהם איכות מתן שירות ליחידות, סביבת העבודה, כלי עבודה ותנאי השירות לחיילי היחש"ם.

"הגעתי ליחש"ם, לאחר המתנה קצרה לעזיבתו של המג"ד הקודם בתפקיד זמני באוגדה 143 בשדה תימן. במסגרת תקופת ההמתנה, ביקרתי ביחש"ם, לעתים, התרשמתי מתפקודו וכן הייתי קשוב ליחידות השונות של הפיקוד משביעות רצונם משרותי האחזקה שקיבלו. עוד בטרם כניסתי לתפקיד התגבשה אצלי בצורה מאוד ברורה, באיזה תחומים עלי לשים דגש מיוחד ומהם הנושאים אותם יש לשפר." היה ברור כי יש מקום לשיפור רב בתחום מתן שרותי האחזקה. כמו כן היה ברור כי תנאי העבודה, כלי העבודה, המתקנים השונים שעמדו לרשות החיילים המקצועיים אינם מאפשרים שירות מיטבי, ועליהם להשתפר. מדובר היה במבנים בלתי מתאימים וישנים, מגורים, חדרי אוכל ואפילו מחסנים לציווד אישי או ח"ח. בנוסף לנ"ל, מאחר ומרבית שרותי כקצין בכל הרמות עברו עלי בסדנא גייסית 650 השתרשה אצלי התובנה כי תנאי השרות של החייל הינם הגורם המכריע ביכולתו לתת תפוקה, להתנהג כחייל ממושמע ולהעביר את תקופת שירותו בצורה בה הוא לבסוף יהיה גאה במה שהוא עושה וגם מפקדיו יהיו שבעי רצון ממנו. לכן מיד עם היכנסי לתפקיד שלושת תחומים הנ"ל היו במרכז העשייה שלי ושל כל מפקדת היחש"ם בתקופה הראשונה. מאחר ותקציבי הבינוי היו מוגבלים, נעזרנו בכל דרך אפשרית וחוקית לאסוף חומרים לגדר המחנה, לבנות סככות חדשות לשפר תנאי עבודה ומגורים תוך מאמץ בלתי מתפשר לעמוד בתכנית העבודה הפיקודית" מתוך דבריו של סא"ל (במיל') נינו אברהם.

מלחמת יום הכיפורים פרצה בהפתעה, למרות הידיעות המודיעיניות שהתקבלו, למרות ההבחנה בריכוזי הכוחות המצריים והסוריים לאורך הגבולות.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

ביום שבת, ה-6 באוקטובר 1973, יום כיפורים תשל"ד, בעוד רבים הנמצאים בבית הכנסת או נחים בבתיהם, כבר התנהלה פעילות קדחתנית ביחידות חימוש רבות. ההתרעה על כוננות נתקבלה עוד ביום ה' בלילה. חטיבות שריון אחדות החלו כבר להתארגן, מחסני החירום פתחו שעריהם ושדרות טנקים החלו להיערך למסע הארוך. במקביל, החלה הערכות בסדנאות חי"ח. מרבית הסדנאות היו במצב של כוננות מיום

- שישי, ערב יום הכיפורים בשעות הצהריים. יחידות חימוש אחרות כבר החלו בגיוס המילואים שלהן. מלחמת יום הכיפורים אופיינה ע"י שלוש עובדות יסוד:
 - א. הייתה זו מלחמה שנערכנו לקראתה ללא התרעה מוקדמת.
 - ב. שלבי הלחימה המוקדמים אופיינו בלחימה אינטנסיבית שגרמה שחיקה גדולה של ציוד הלחימה אצל הכוחות הבולמים שעמדו. בנחיתות מספרית בולטת, לעומת הכוחות התוקפים של האויב.
 - ג. המלחמה נמשכה הרבה יותר זמן מאשר המלחמות הקודמות של מדינת ישראל.



מבנה היחש"ם

המערך החימושי בפיקוד הדרום היה מאורגן בשתי מסגרות: המערך הנייח והמערך הנייד. המערך הנייח כלל את: יחש"ם דרום, יחש"ם הערבה והסדנאות שלהם. יחש"ם דרום, בפיקוד סא"ל אברהם ניניו, היה מורכב ממפקדת היחש"ם, מהסדנה הבסיסית, מארבע הסדנאות המרחביות, מסדנת הרק"ם, מהמוסכים האזרחיים המשולבים לאחזקת רכב היר"ם המגוייס ומהפלס"ד, פלוגת הסדנה הניידת (חירום). תפקידו היה להישאר במהלך המלחמה, בפריסתו הקיימת ולשמר גורם הקולט כלים שלא ניתן היה לתקנם במערך הקדמי. יחש"ם דרום היה מבוסס על כוח האדם הסדיר והשלמות המילואים ויחידותיו היו פרוסות כפלוגות בבאר שבע, אל עריש, אילת, עין יהב ושארם אל-שייח' ופלוגת הגישור והצליחה בזיקים. הוא סיפק שירותי אחזקה לכל היחידות שהיו ערוכות במרחב. יחש"ם הערבה תוכנן לשמש כמערך הקדמי של מרחב סיני. היה מבוסס על כוח המילואים, עם גרעין קטן של חיילים סדירים. היחש"ם אמור היה להתפרס באל עריש עד בלזה וטסה ולתפוס את מתקני גש"ח של אוגדת סיני. התכנון לא יצא לפועל כפי שנקבע, מצב ששיבש את התאום והקשר בין הגופים השונים ובעיקר בנושא העברת מתקני גש"ח האוגדה ליחש"ם המילואים. ביום שישי, 5 באוקטובר, הוציא קצין החימוש הפיקודי, אל"מ פסח ליבנת, בתיאום עם יחש"ם דרום ועם גייסות השריון, פקודה לביטול חופשות. הוא הורה לניניו, מפקד יחש"ם דרום למנות את סגנו, רס"ן משה



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

כהן לממלא מקום מפקד היחש"ם במחנה נתן וניניו עצמו הועבר לפקד על יחש"ם הערבה שתוגבר בחיילים וקצינים סדירים ויצא לכיוון סיני.

"יום שישי, ערב יום הכיפורים, תפס אותי בשטח בבחינת טנק פינוי מוקשים בנוכחות אלוף הפיקוד כשחזרנו בבהילות למחנה הסתבר לנו די מהר כי מלחמה החלה וכלים רבים יתחילו לנוע לכיוון סיני על שרשראות לאורך צירים קשים של מאות ק"מ, כאשר אין בדרכים אלו מתקני אחזקה וסדנאות". מתוך דבריו של אל"מ אברהם ניניו.



למחרת, 6 באוקטובר 1973 בשעות הבוקר, ניתן אישור לגיוס אנשי מילואים, הוצאו התרעות לאנשי המילואים, אישור לעבוד בשבת וביום הכיפורים וכן ניתנה הוראה להוציא 50 טנקים של אוגדת עמוד האש וכ-150 כלי רכב אחרים, שהיו בתיקון ביחש"ם דרום. נקבע כי יחש"ם דרום יהיה אחראי לכוחות הנעים בציר באר שבע-עסלוג', ניצנה-ביר תמדה ויפרוס חוליות במספר צמתים. סדנה גייסית, השייכת לגייסות שריון, נקבעה להיות אחראית לצירים אל עריש-בלוזה-רפידיים. הסדנה הגייסית שימשה בכל ימות השנה כסדנת השריון המרכזית של צה"ל, אך

בעת חירום ובמלחמה, שימשה כעתודת המטכ"ל לתגבור הכוחות, על פי הצרכים. הסדנה החזיקה בנוסף לגש"ח שהוכפף לאוגדת סיני, גש"ח נייד לטובת אוגדת "עוצבת הפלדה" והיא נתנה במהלך המלחמה ולאחריה, גיבוי לכוחות הלוחמים בשיפוץ המכללים, יחידות הכוח וביצוע תיקונים של הטנקים הפגועים.

"בתאום עם המחש"פ (אל"ם פסח ליבנה) התחלנו לארגן זחלמי"ם, נ"נים ומשאיות תוך כוונה לצוות פלוגות אחזקה ניידות שתלונה ו/או תתמקמנה לאורך הצירים ותתנה את האחזקה הנדרשת כדי שהכלים יגיעו ליעדם, לחזית. הצלחנו לארגן פלוגת רק"ם ופלוגת רכב ב', ואם זיכרוני אינו מטעני, שתי הפלוגות יצאו לדרך כבר במוצ"ש. בינתיים ניתנה הוראה לגייס את חיילי המילואים של היחש"ם, ואלו החלו להגיע לקראת יום א'. במשך הימים הבאים המשיכו חיילי המילואים להתארגן ולהצטייד, ופלוגה אחרי פלוגה ירדו לכיוון סיני והתפרסו, כל אחת לפי ראיית הצורך באותה שעה. מאחר והגש"ח שנתן אחזקה לאוגדה ברפידיים ובמרחב, דילג ממחנותיו הקבועים, פלוגותינו תפסו והתמקמו במחנותיהם. במחנה נתן נישאר סגני רס"ן משה כהן, כממלא מקום המג"ד ואני ירדתי עם כל הפלוגות הניידות, מילואים וסדיר לסיני". אל"מ ניניו אברהם.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

יחש"ם הערבה היה מוכן במוצאי ה-6 באוקטובר לתנועה. כיתות היחש"ם היו פרוסות בצמתים ולאורך הצירים ואנשי החוליות סייעו בחילוץ הטנקים ששקעו בחול או התהפכו ופרסו זחלים. סה"כ תיקנו היחש"מים 87 טנקים ותומ"תים שהיו בדרכם לחזית ועוד 177 בזמן הלחימה. בנוסף תוקנו בסדנאות רפידים, טסה, בלזזה, פלס"ד, סדנאות הרכב – למעלה מ-4,000 כלי רכב.

"ניניו החליף את זרחיה ולאחר שלושה חודשים פרצה מלחמת יום הכיפורים. היחידה הייתה כבר מסודרת ומשוקמת. היינו ערוכים למלחמה. שום דבר לא עצר את ניניו. הוא הלך קדימה ועשה וקידם נושאים ביוזמתו. אוגדה 143 של אריק שרון, ירדה על גלגלים לרפידים והיחש"ם נתן את כל האחזקה ע"מ שיוכלו להגיע לשטח, ולאחר מכן היחש"ם ירד לרפידים. ניניו ירד עם כל המטה שלו, וחיילי המילואים שגוייסו בסדנת רפידים, בירקמדה, בלזזה, בטבאסה. המפקדה ישבה ברפידים ואחרי שחצו את התעלה הוא דילג את פלוגות הרכב והרק"ם לצד השני של התעלה. הם ישבו בפהיד, והפלס"ד ישב בדיר חבית, ליד החווה הסינית. היחש"ם נתן מענה מרחבי לכל הכוחות הלוחמים, בלי סוף עבודה, יומם לילה. במחנה נתן היה העורף, נתנו מענה למרחב, תיקנו רכב מגויס במוסכי חוץ. מה שמיוחד במפקד היחש"ם, שעשה הכול ביוזמתו. הוא הלך לשטח, וניהל את כל היחש"ם בצורת גש"ח. ניניו בנה את כל היחש"ם. הוא היה שמרן, בנה את מחלקת היצור. הצבא היה צבא דל, עני. המילואימניקים עמדו במשימות. ניניו עסק בעיקר בבניית היחש"ם לצד העמידה בתוכנית העבודה". מתוך דבריו של רס"ן אליהו בכר, מפקד ימ"ח דרום.

עם סיום הקרבות לא תמה עבודת אנשי החימוש, בשלב זה החלו לעסוק ביחש"ם בשלושה תחומים עיקריים: שיקום ותיקון אמל"ח כוחותינו, טיפול בחיילי היחידה וקליטת שלל. וכחלק מכך החל יחש"ם דרום לבצע חזרה לכשירות לנגמ"שי "טורפז" ו"BTR".

"תרמנו למאמץ המלחמה ככל יכולתנו ועל כך זכינו לשבחים והוקרת תודה רבים. עם הזמן, לאחר שוך הקרבות, התחלנו לקבל מהפיקוד משימות של שיקום והחזרה לכשרות כלים שונים, רכב קרבי שלל, רכב צהלי, נשק רב, ציוד אופטי וגנראטורים כל זאת עדיין בפריסה במרחבי סיני. תוך משימות אלו לא שכחנו את סדנאת האם במחנה נתן, ובאופן רצוף וקבוע דאגנו להעביר לשם בכל הזדמנות ציוד, חומרים מתכות וכל מה שלדעת, "המומחים" שלנו חשבו שנחוץ. אכן הוקמו במחנה נתן לאחר המלחמה סככות חדשות ששימשו מטרות שונות ונחוצות שלא היו מוקמות לולא הציוד והחמרים הרבים שהצלחנו להעביר. מספר חודשים לאחר המלחמה, החלו חיילי המילואים להשתחרר לאט לאט, התחלנו להתקפל בחזרה למחנה נתן ובהדרגה תוך כניסה לשגרת אחזקה של יחידות הפיקוד וכן תוך קבלת וביצוע תכנית ההחזרה לכשירות של רק"ם, רכב, נשק וגנראטורים. שיכתבנו את פקודות הקבע, בהתאמה לצורך השעה, בעיקר בהתייחס לתכנית העבודה המאתגרת ולמבנה היחידה וצרכיה. בנינו בשטח המחנה, שיפרנו את פלוגת הרק"ם והרכב, הן בכלים והן באמצעים. העברנו את משרדי היחש"ם למקומם החדש והתארגנו למאמץ הלא קטן לעמוד בתכניות העבודה.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

במשך כל תקופת המלחמה ואחריה, למרות כל הקשיים, היעד של הטיפול בפרט, האוזן הקשבת לחייל והטיפול בכל בעיותיו האישיות לא ירד מסדר היום והמשיך להיות הנושא המועדף על מפקדי ומטה היחש"ם."

כך סיכם אברהם ניניו מפקד יחש"ם 653 את מלחמת יום הכיפורים :
"אינני זוכר בדיוק כמה זמן שהיינו בסיני גם לאחר המלחמה, אולם לאורך כל המלחמה וגם לאחריה, הפלוגות הפרוסות ברפידים, בטסה, במתלה, בביר תמדה וכן פלוגת הגישור והצליחה נתנו את השרות והאחזקה לכל הכוחות ששהו במרחב ללא לאות במסירות יום ולילה."



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

התקופה: 1976-1979

המפקד: סא"ל בארי



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה: מבצע שיקום כלים ממלחמת יום כיפור

בשנת 1957 התגייס אברהם שראה את עתידו במסגרת הצבאית וחתם על המשך השירות בצבא הקבע עם תום שירותו הסדיר. במלחמת יום הכיפורים היה מפקד פלוגת הרק"ם ביחידת החימוש הפיקודית (יחש"ם), ונשלח לחזית לתחזק את אוגדתו של אריק שרון. באותה תקופה נתגלתה אצלו מחלה קשה שהחלה להציק לו, הרופאים ציוו עליו מנוחה מוחלטת, אך במקום זאת, יצא אברהם לחזית והמשיך במסירות בתפקידיו ומילאם באחריות רבה ותוך התעלמות מבעיותיו ומכאוביו. בשנת 1976 הגיע לשיא פעילותו אברהם כשמונה למפקד יחידת החימוש המרחבית (יחש"ם) - תפקיד שבו ראה את התגשמות החלום של כל קצין חימוש מעולה. מתוקף תפקידו כמפקד יחש"ם דרום, דגל בארי בעבודה קשה ובסיסמה "נאה דורש נאה מקיים", כל מי ששירת ביחש"ם באותה התקופה ידע זאת. אברהם ידע לעשות הפרדה בין מפקד פקוד לבין חבר אדם, אנשי היחש"ם אהבו אותו מאוד וידעו כי ברגע שייבצעו את עבודתם נאמנה יקבלו בתמורה וכך היה.



"בארי אברהם ז"ל היה יותר ממפקד בשבילי אפשר לומר שממש היה כמו אח, בתקופת כהונתו הייתה ביחש"ם משמעת חזקה מאוד, היו לו הרבה דרישות והוא היה מג"ד קשה שאהב מאוד סדר ומשמעת וקצת פחדו ממנו חיילי ומפקדי היחש"ם, לא היו אצלו "חוכמות" הוא דאג תמיד שהתוכנית עבודה תעמוד על 100% והיה קפדן מאוד. היו לו דרישות מעל ומעבר לטובת היחש"ם בפרט והצבא בכלל. הוא ידע טוב מאוד להטיל סמכויות. בארי אברהם ז"ל היה קודם כל בן אדם ובן אדם טוב ואחר כך דאג לכל השאר. הוא התחיל את תפקידו כמ"פ רק"ם ואחר כך עבר להיות מגד, אני זכיתי לשרת במחיצתו עד שנפטר יהי זכרו ברוך". מתוך דבריו של רנ"ג (במיל') דני שרף



התקופה: 1979-1982

המפקד: אל"ם אוחיון יוסף



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה: מלחמת שלום הגליל

אוחיון יוסף הגיע ליחש"ם בשנת 1979 וכיהן כמפקד היחש"ם שלוש שנים, במהלך שירותו ביחש"ם דרום פרצה מלחמת שלום הגליל. מבצע שלום הגליל (מלחמת לבנון הראשונה בשמה השני) החל ב-6 ביוני 1982 והסתיים ביוני 1985 עם נסיגת כוחות צה"ל משטחה של לבנון למעט מאזור רצועת הביטחון בדרום לבנון. תקופה ארוכה מאוד חיו תושבי הגליל תחת צילם הכבד של מטחי "קטיושות" מצב בלתי נסבל זה הביא את שלטונות המדינה לקבלת הכרעה-מלחמה בארגוני הטרור בלבנון, ניסיון ההתנקשות בשגריר ישראל בלונדון באותה תקופה מר שלמה ארגוב, היה האות לתחילת הפעולה. מטרת הפלישה ללבנון הייתה פגיעה בבסיסי הארגון לשחרור פלסטין (אש"ף) בדרום לבנון, מבסיסים אלו שוגרו טילי קטיושה לעברי יישובי הצפון של ישראל וכן ייצאו מהם מחבלים שחדרו לשטחי ישראל וביצעו פעולות טרור. שר הביטחון דיאז אריאל שרון האמין שמבצע מהיר יוכל לסלק את אש"ף מדרום לבנון ולחסל את יכולתו המבצעית של הארגון. בהמשך השתנתה מטרת המלחמה וצה"ל לא עצר את כוחותיו במרחק 40 ק"מ מהגבול כפי שנקבע בתחילה אלא התקדם עוד כדי לגרש את כוחות אש"ף מכל לבנון. במלחמה זו השתמש צה"ל לראשונה בטנק המרכבה סימן 1 ובעקבות לקחי המלחמה פותח המרכבה סימן 2, וכן שודרגו טנקי המרכבה סימן 1. במלחמה זו נהרגו 670 חיילי צה"ל וכ-18,000 איש, ביניהם 10,000 חיילים סורים וחמושים פלסטינים. על כוחות צה"ל שהשתתפו במלחמה נמנה כוח חיל החימוש, והוא שנע בעקבות הלוחמים, כאשר התברר שצה"ל עתיד לשהות בלבנון תקופה ממושכת הוחלט להקים יחידות חימוש מרחביות בשטח לבנון. נוכח היקף הכוחות ומגוון הכלים שנמצאו בגזרות השונות, נדרשו כוח אדם ואמצעים טכניים ברמה גבוהה. בגזרה המערבית הוקם יחש"ם אשר אוכלס באנשי פיקוד הצפון ובאנשי פיקוד המרכז, ואילו היחש"ם שהוקם בגזרה המזרחית אוכלס באנשים מפיקוד הדרום. לכל פעילות שהתבצעה בשטח לבנון נדרשו מלבד אנשי המקצוע, אנשים נוספים לצורך ליווי ואבטחה. מגוון העבודות, כמות היחידות להן ניתן השירות ודחיפות הביצוע, יצרו מצב מתמיד של מחסור בכוח אדם. בתחילת



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

המלחמה סדנת צאלים העלתה פלגה לסדנת בית הילל ליד קריית שמונה ומאותו הרגע כל האחריות עברה לפלוגת הרכב,

היחש"ם נתן מענה אחזקתי לכל מי שנלחם בגזרה הצפונית. במלחמה זו פעלו סדנאות יחש"ם דרום ללא הפוגה, ובשלב הבלימה הוטל על חוליות יחש"ם דרום להחזיר את הכלים במהירות המרבית לכשירות מבצעית. בשלב המתקפה סייעו החוליות בבניית הכוח שהכריע את הקרב והעתיק את המלחמה לאדמת האויב, כלי הרכב עברו מרחקים עצומים ממחסני החירום לשדה הקרב ואנשי יחש"ם דרום גילו יכולת מקצועית מעולה וכושר אלתור בתיקון הכלים. כתוצאה מכך זכו הכלים "באורך נשימה" שחיצק את כוחות הלוחמים.

"אוחיון היה מפקד הכוח שתחזק את כל ציוד הצליחה, בתפקיד זה הוא היה חייב להיות מאוד יצירתי ולהביא ציוד מאוד יקר של חלקי חילוף וכך עשה, יוסף תחזק את כל הציוד במהלך המלחמה ולאחריה, יוסף תיפקד גם כקצין החימוש ונתן שירותי אחזקה בדרג ב' וגם נתן מענה ליחידות בדרג א' לציוד מורכב וייעודי. במלחמת שלום הגליל סדנת צאלים העלתה פלגה לסדנת בית הילל ליד קריית שמונה ומאותו הרגע האחריות עברה לפלוגת הרכב, היחש"ם נתן אחזקה לכל מי שנלחם בגזרה הצפונית". מתוך דבריו של א.ע.צ שלמה חן.

בשגרה היה תפקיד היחש"ם לתת אחזקה צמודה בדרג ב' לכוחות במרחב לבנון וסיוע לדרג א'. עיקר פעילות היחש"ם במהלך הלחימה התמקד בדרג ב' לרכב, טיפולי ב' לרכב ונגמ"ש, דרגי ב' לטנקים, החלפת חטיבות כוח לנגמ"שים, ולטנקים, תיקונים וטיפול בגנרטורים וסיוע שוטף ליחידות. כן נועדו לבצע פעולות חילוץ ולספק חלקי חילוף. בחירום, נועדו לתת אחזקה מרחבית לכוחות המרחב, כולל כוחות תגבור, עד לגיוס מערך המילואים.

המסוק

מלבד הטיפולים השוטפים, עליהם אמונים אנשי היחש"ם הם עסקו גם בטיפולים יוצאי דופן, בכלים שלא היו מוכרים להם, כמו מסוק של חיל האוויר וספינת דבור של חיל הים. אחד ממסוקי חיל האוויר, שנהג להביא לסדנאות אספקת חלקי חילוף בהיטס, לא הצליח להמריא לאחר שפרק את מרכולתו. אנשי היחש"ם הציגו את עזרתם בהנעתו, אך הטייסים חששו. רק לאחר קבלת אישור ממפקדת טייסת המסוקים, החלו אנשי היחש"ם לטפל במסוק המושבת. תוך זמן לא רב הצליחו אנשי יחש"ם דרום להניע את המסוק ועל כך זכה לשבחים ולתודות. מקורות חלקי החילוף ליחש"ם לבנון היו היחש"מים הסדירים בפיקודים והשלמות החלפים התקבלו מתוך הגש"חים של האוגדות הסדירות, הספקת החלפים התבצעה משלוחות מצל"ח שנפרסו במרג' עיון. עבודה קשה ואמיצה של אנשי היחש"ם הביאה לאי פגיעה ברצף הלחימה בכל ימי הקרבות. בסיום המלחמה פעלו חוליות יחש"ם דרום לשיקום הרכב והשריון הפגועים והייתה להם עבודה עצומה, ומאז הסדנאות הרחיבו את מסגרותיהן וקלטו חיילים סדירים, קבע ומילואים. אוחיון יוסף תחזק את כל הציוד במהלך המלחמה ולאחריה. חיילי ומפקדי היחש"ם גילו מקצועיות יוצאת דופן במספר רב של תחומים רק"ם אופטיקה נשק רכב גנרטורים ושרותי חילוץ. העבודה האמיתית ציפתה לחיילי היחש"ם דווקא עם סיום הלחימה. החיילים נאלצו להשקיע זמן רב ועבודה מרובה כדי להשיב את הכלים לרמת כשירות תקינה.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

" בתקופת יוסף אוחיין הפלוגה שלנו הייתה שותפה מלאה למלחמת שלום הגליל והיינו עובדים כל יום עד השעות הקטנות אפילו ללא תשלום תרמנו מעצמנו למערכת ללא קבלת תשלום". מתוך דברי א.ע.צ גלינה רייגורודצקי.

שהוענק לחיילי צה"ל ששירתו



אות מערכת שלום הגליל
בחודשים הראשונים של מלחמה

חייליו של יוסף אהבו אותו מאוד וכינו אותו "אישיות מיוחדת במינה", הוא אהב לעזור בתחומי הת"ש והפרט והחיילים אהבו אותו מאוד הוא דאג להם בצורה מלאה. בנוסף על כך דאג יוסף לאנשי הקבע ביחש"ם ואף ערך חתונה לנגדת בשם יהודית אלקיים.

החתונה

יהודית אלקיים הייתה אשת קבע בין השנים 1978-2004 בתחילת שירותה הייתה ביחש"ם הערבה בסיני כפקידת לשכה, את שירות הקבע שלה החלה יהודית כמפעילת מחשב בפלוגת המפקדה, ועם הזמן התקדמה להיות מנהלת מחסן בסדנת הרק"ם. יהודית הכירה את בעלה אבי מגיל 13 בתנועת נוער. ליהודית כיום שלושה ילדים קובי, שיר ואור ושני ונכדים רוני ואריאל. בעת ביקור החלפת מפקדי יחש"ם נוצרה שיחה בין יהודית ליוסף אוחיין בחדר מחשב בו עבדה והוא אמר לה שהוא זוכר אותה ששירתה בסיני. יהודית סיפרה ליוסף כי היא צריכה להתחתן והמצב הכלכלי לא מאפשר לה לערוך חתונה. אוחיין יוסף העלה את ההצעה לערוך את החתונה ביחש"ם במסגרת ערב גיבוש לאנשי קבע ובנות זוגן. לאחר שיהודית שכנעה את בעלה לערוך את החתונה ביחש"ם אישרה יהודית ליוסף אוחיין לערוך את החתונה. ארגון החתונה יצא לדרך וכל היחש"ם נרתם לעזרה. לחתונה נערכו כמו במבצע צבאי, היחש"ם היה מקושט בדגלים, היו טנקים עם קנים מוצלבים ויהודית ואבי בעלה נכנסו בג'יפ פתוח והייתה התרגשות ושמחה גדולה. החופה נערכה בחדר היחש"ם ובנוסף לאחריהם נערכו טקס וכוונתם ללכת לאחריהם ולשלוש נכונותם





במהלך כהונתו של יוסף אוחיון כמפקד היחש"ם בשנת 1982 החל תהליך האיחוד של יחש"ם הערבה עם יחש"ם דרום אך נקטע עם פרוץ מלחמת שלום הגליל וקיבל תנופה מחודשת לאחר פינוי הכוחות מלבנון בשנת 1984 .
חייליו של יוסף מספרים שהיה אדם משכמו ומעלה, אבא למופת וכל נגד היה רוצה להתברך ולשרת תחת פיקודו. בסיום תפקידו ביחש"ם דרום עבר יוסף אוחיון לכהן כמחש"פ דרום.

"כשהיה מפקד היחש"ם אני הייתי בפיקוד הדרום בתור ק. הנדסת הייצור ועבדתי איתו באופן ישיר. יוסף היה אישיות מיוחדת במינה, אהב לעזור בתחומי הת"ש (הפרט) ואף קיים חתונה לנגדת מהיחש"ם. חיילים אהבו אותו מאוד הוא דאג להם בצורה מושלמת, הוא דגל באמרה שמפקדים חייבים לשמש דוגמא מבחינת משמעת, ביצוע משימות ופקודות, הוא דאג לפרטי פרטים ואפילו דאג לאזרחים להסעה שבאותה התקופה היה קשה להשגה". מתוך דבריו של א.ע.צ משה בן שטרית. היה מאוד חשוב לו שהחייל ירגיש טוב "אוחיון יוסף היה המגד שלי, נושא הפרט היה בראש מעייניו הוא היה דוחה הכל למען הפרט ודאג לטפל בכל בקשה שלנו כחיילים וכמפקדים על מנת לדאוג ראשית כל לפרט. הוא דאג על אסטטיקה סביבתית ותמיד רצה שהכל יהיה נקי. היה מאוד קשוב לצרכי החיילים ודאג שאף חייל לא ייפגע. תמיד דאג לקדם כל תהליך ומהלך והיה מפקד למופת". מתוך דבריו של רנ"ג (במיל') דרעי יעקב.



התקופה: 1982-1984

המפקד: סא"ל סיגן אבנר



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

הטמעת שיטות מעקב תכנון ושליטה

סיגן אבנר היה ק.הנדסת הייצור בפקוד הדרום ולאחר מכן היה מפקד היחש"ם. המאפיינים הייחודיים שלו היו יישום והטמעת שיטות מעקב תכנון ושליטה על כל ביצועי היחש"ם, תפוקות, תמחור משימות, תקינה הנדסית ואפילו עלויות תקציביות. "סיגן אבנר היה מפקד היחש"ם שהצליח ליישם ולהטמיע שיטות מעקב, תכנון ושליטה על כל ביצועי היחש"ם ותפוקותיו, תמחור משימות, תקינה הנדסית ואפילו עלויות תקציביות. היה הראשון שהגה את הרעיון לבצע עלויות לכל משימה. אני זוכר שהוא ידע להאציל סמכויות על פקודיו על מנת שייבצעו בעבורו עבודה שתכילתה לייצע אותו עד איזה רמה הוא צריך להתעסק בתחום הניהול. אבנר סיגן היה דמות מאוד דומיננטית ודאג מאוד לת"ש ביחידה". מתוך דבריו של א.ע.צ. שלמה חן.

אבנר היה בין הראשונים שהתחיל בתקצוב עלויות לכל משימה. בתקופתו ביחש"ם דרום הטיל אבנר משימה על מהנדס הייצור של היחש"ם דיאז בן עמי דוד לבצע עבורו עבודה שתכילתה להגיד לו עד באיזה רמה הוא צריך להתעסק בתחום הניהול, היחש"ם קיבל פניות רבות מצד יחידות וחיטבות לגבי כלים שנמצאים בתיקון בסדנאות, ולא הייתה לו אפשרות לטפל בזה באופן אישי. לכן הוא מינה את בן עמי להכין עבורו ובעבור היחש"ם עקרונות אחזקה, בנייה וארגון. סיגן אבנר המשיך בדרכו של מפקד היחש"ם הקודם אוחיון יוסף בהיבט של דאגה לת"ש ולפרט, וכן היה דמות מאוד נערצת בקרב חייליו ופקודיו.

אבנר היה קצין משכמו ומעלה, אהב מאוד את אנשי היחש"ם כאדם לאדם ולא כמפקד וידע לדבר עם כולם "בגובה העיניים".

לאבנר חשוב היה להילחם בתדמית שצוירה ליחש"ם באותה תקופה כ"מחנה עבודה" ודאג לעשות זאת דרך טיפול בכח אדם. אבנר הקפיד מאוד על נושא הראיונות לחיילים ואנשי קבע, להיות קשוב



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

לבעיות הנגדים והחיילים ומתוך דרך טיפול זאת אשר הוכיחה את עצמה, הגיעו בכל בוקר אוכלוסיות המשרתים ביחש"ם במטרה לעבוד ולקדם את העבודה.

"סיגן אבנר שימש כאחד המפקדים הטובים שידע היחש"ם, היה מאוד אבהי ולבבי, היה עובד כמו כולם כנגד מהמניין אני זוכר שיום אחד עברתי ליד לשכתו וראיתי מישהו עובד בגינה כשהתקרבתי נוכחתי לדעת שזהו מפקד היחש"ם. הוא תמיד היה נכנס למחלקות ושואל את כולם חיילים ונגדים כאחד על התחושות שלהם בעבודה בבית ותמיד מקשיב ולעיתים גם נותן פתרונות". מתוך דבריו של רנ"ג שמוליק יושבייב.

"התגייסתי בסוף מלחמת לבנון הראשונה – חלק מאיתנו עלו לצפון לסדנת נפחה וחלק נשאר בחיון-קיבלו שיירות של משאיות עם מנועים, עבדנו מסביב השעון להחזרת הכלים לכשירות, מזלנו שהיו אנשים איכותיים סיימנו קורס מכונאי מרכבה סימן-ו. 49 אנשים מתוך 53 ושליש היו עתודאים.

איכות האנשים הייתה מאוד גבוהה וזה טרם לחברות לרוח התקופה והעבודה המשותפת. נתנו שירות בחיון לכל המרחב, שיזפון, סיירים, והתחלה של צוקי עבודה וימ"ח בעוצבת אדום שנתן מענה בדרג ב להרבה יחידות. חלקנו היו יוצאים בבוקר לעבודה בשטח וחלק היו נשארים במנועיה. היציאות היו שבת כן שבת לא, היה גיבוש ברמה גבוהה, וחברות איתנה. לא הרגשנו את החיסרון של הבית מרוב שהיה כ"ף.

היינו יושבים במבנים יבילים, בשנות ה-90 התחילו לבנות את המבנים והיה קשה לפנות את היבילים כי היינו כולם ביחד ולא רצינו להתפצל לפלוגות." מתוך דבריו של רנ"ג מקסים לוי.

עד היום זכור אבנר סיגן כמפקד מזן "אחר" בעל חשיבה יצירתית ושונה. שיטות עבודתו השתרשו ביחש"ם וניתן לראות זאת עד ימינו אנו.



התקופה: 1984-1988

המפקד: סא"ל אלכס מאיר



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

אינתיפאדה ראשונה



סא"ל אלכס מאיר התמנה לתפקיד מפקד היחש"ם בספטמבר 1984. אחד המאפיינים הבולטים בתקופתו היה מתן דגש לתחום המשמעת ביחש"ם, שכן סא"ל אלכס מאיר התחיל את שירות הקבע כנגד בפלוגת הרק"ם, ויש הטוענים שהמשמעת והקשיחות נטמעו בו מתקופה זו. לאחר מכן עבר למסלול הקצונה, מפקדים מהעבר מציגים אותו כסמל ביחש"ם, שכן לפני שהתמנה לתפקיד מפקד היחש"ם הספיק להיות מ"פ צאלים ומ"פ רק"ם ביחש"ם.

אנשים מספרים שבתקופתו של סא"ל אלכס מאיר הייתה ביחש"ם אווירה של משמעת, בטיחות ועמידה במשימות ובדרישות גבוהות, הדבר קיבל ביטוי בחוסר התפשרותו של מפקד היחש"ם מביצועי היחש"ם בכלל הרבדים. סא"ל אלכס מאיר היה דורש מקצינו עבודה קשה ותכילתית, תוך צפייה לתוצאות איכותיות, אנשים מספרים שהיה איש של עבודה בעל דרישות גבוהות מעצמו ומפקודיו, הוא עסק בפרטים הקטנים והיה שותף לעשייה באופן אישי, תמיד נתן דגש לתחום השירות ליחידות ודרש מתן שירות מעבר לציפיות הלקוח. אנשים מספרים שהיה מפקד קשוח מאוד בעל דרישות גבוהות, אשר תמיד היה ערני למתרחש בפלוגות היחש"ם, היה חשוב לו לדעת ולהיות מעורב במתרחש בפלוגות היחש"ם תוך מתן דגש לתחום חברתי והגיבוש בפלוגות.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

בתקופתו של סא"ל אלכס מאיר התרחשו שינויים ארגוניים אשר השפיעו לזרות, תחילה בוצע שינוי בתפיסת האחזקה ביחש"ם תוך התמקדות במערכות הייעודיות, בוצעה עבודת מטה להעברת מחלקת האופטיקה מפלוגת הרק"ם לפלוגה הייעודית בתוך מחנה נתן. עבודה אשר נבעה ממחסור

מקום בפלוגת הרק"ם ומתוך ראייה עתידית להתפתחות תחום האלקטרואופטיקה בצה"ל, עבודה אשר בסיומה הועברה מחלקת האופטיקה לפלוגה הייעודית. שינוי ארגוני נוסף כלל העברת מחלקת הנשקייה אשר שבזמנו הייתה גם כן בפלוגת הרק"ם ומכוון שגם למחלקת הנשקייה דאז לא היה מקום ברק"ם ומתוך התעצמות

האמצעים לאחזקה ביחש"ם והשינוי בתפיסת האחזקה, הוחלט להעביר את מחלקת נשקייה גם כן לפלוגה הייעודית. כמפקד היחש"ם סא"ל אלכס מאיר דאג תמיד שהיחש"ם יהיה גוף חלוץ מרכזי בתחום האחזקה בדגש על יחידות הבט"ש (חטיבת גבעתי אשר הייתה תחת פיקודה של עוצבת סיני השייכת לפיקוד הדרום) ובנוסף מתן מענה אחזקתי ברמת הגולן וקבלת אחריות על קו בבית הלל בקרית שמונה.

האינתיפאדה הראשונה

מהומות שפרצו ברצועת עזה ב-9 בדצמבר 1987 התפשטו תוך זמן קצר גם ליהודה ושומרון. האלימות והמרי כונו עד מהרה "אינתיפאדה" (התקוממות, התנגדות). פני הפלשתינים. צה"ל ניצב בשטחים מול מאבק אלים, צבאי במהותו, אך אזרחי באופיו, שהיה שונה מהפעילות החבלנית עימה התמודד בעבר. ה"אינתיפאדה" חייבה איפה את צה"ל לפתי אמצעים ודרכי חשיבה חדשים. עם תחילת התקוממות הוזרמו לעזה כוחות צבא רבים, הוקצו מכלאות לעצורים והוכשרו במהירות מתקנים שונים לקליטת כוחות במסגרת מאחזים, מחנות קבע ומחנות ארעיים. היחש"ם תרם רבות בתקופת האינתיפאדה, בתחום האחזקה היחש"ם הוציא חוליות לאחזקת רכב, רק"ם וציוד יעודי לגזרת עזה, אנשים מספרים שחוליות האחזקה היו יוצאים לתיקון תקלות בתוך שטחי הרצועה בשעות לא שגרתיות ולרוב תחת אש, מעבר לתחום אחזקת האמט"ח סייע היחש"ם באמצעות מחלקת הייצור בהקמת גדרות ומתקנים שונים אשר שימשו את הכוחות בשטח.

בינואר 1988 סיים סא"ל אלכס מאיר את תפקידו כמפקד היחש"ם עם סיום תפקידו כמפקד היחש"ם פרש אלכס מאיר מצה"ל בדרגת סגן-אלוף.



התקופה: 1988-1990

המפקד: אל"ם בן דוד אריה



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

אל"ם בן דוד אריה התמנה לתפקיד מפקד יחש"ם דרום בינואר 1988, חשוב לציין שאל"ם בן דוד אריה היה מפקד היחש"ם הראשון בדרגת אלוף-משנה, דבר אשר נחשב כהישג היסטורי באותה תקופה שכן היחש"ם קיבל הכרה על פועלו וביסס את מעמדו ביחס לכלל יחידות הפיקוד. עם כניסתו לתפקיד הביא עימו המפקד החדש רוח חדשה ליחש"ם. אנשים מספרים שכמפקד הפרט אצלו היה מרכז העשייה, הוא העניק יחס חם לחיילים והקשבה מלאה לצורכי הפרט, דאג לסביבת עבודה נעימה, והאווירה ביחש"ם נעשתה נעימה ומשפחתית מאוד, הוא רצה להביא לכך שאנשי היחש"ם ייהנו להגיע למקום העבודה. משיחה עם מפקדים מהתקופה נאמר שהיה מפקד עממי, שדיבר תמיד בגובה העיניים, אדם לבבי ודואג אשר נערץ מאוד ע"י פקודיו.

במהלך תקופתו כמפקד היחש"ם התרחשו שינויים ארגוניים רבים:

בוצעה הרחבה לתקני מפקדת היחש"ם, נוסף תפקיד סגן מפקד היחש"ם בדרגת סגן-אלוף, ➔

נוספו

תפקידי

מטה

מגוונים כגון

עבודות

אשר היה

על מוסכי

ובוחן ראשי

לתחום



קצין

אמון

חוץ



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

- ▶ הטכני ובנוסף בקרה על תחום תוכניות העבודה של היחש"ם.
- ▶ הוקמה סדנה לתיקון כלי צמ"ה, כגון טרקטורים וכלים מכניים הנדסיים, אשר לימים הפכה הסדנה למרכזית בפיקוד הדרום.
- ▶ הועברו מחלקת צהר"ם אשר הייתה שייכת לפלוגת הרכב במחנה נתן הועברה לסדנא הייעודית ומחלקת מלגזות.
- ▶ החלה התעצמות בתחום אחזקת הרק"ם ביחש"ם, ההתעצמות החלה באחזקת הנגמ"ש שנכנס ב-1988, לאחר מכן האכזרית ובשנות ה-90 נכנס לאחזקה בפלוגת הרק"ם ביחש"ם תותח התומ"ת M 109 (הדוהר), שהוא שדרוג של תומ"ת הרוכב הוכנסו בו אמצעים טכנולוגיים כגון חיבור ל-GPS.
- ▶ תחום הנשק, אל"ם בן דוד אריה יזם שיפור לתהליך אחזקת רובה צלפים, בתהליך החדש הוכשר נגד כצלף, בכך ניתן היה לבצע לאיפוס ולקבוע את כשירותו של הנשק.
- ▶ חל שיפור ניכר בתשתיות היחש"ם, אשר בא לידי ביטוי בשדרוג מגורי החיילים. השיפור המשמעותי בתשתיות העבודה היחש"ם התמקד בסדנת הרכב במחנה נתן אשר נתנה מענה לכלי רכב מסוג ריאן, ג'י'פ אמריקאי ונ"נ לסוגיו, כחלק מהשיפור נבנו סככות עבודה חדישות ומשופרות עם אבזור חדיש לאותה התקופה, אשר החליפו את הסדנאות הישנות, סככות העבודה החדשות נבנו עבור מחלקות דרג ב' וייזום ומחסן חלפים מתוך חשיבה לשיפור תהליך וסביבת העבודה, בנוסף בנה מחלקת בחינת רכב חדשה.

באוקטובר 1990 סיים אל"מ אריה בן דוד את תפקידו כמפקד היחש"ם, אנשים מספרים שבמסיבת הפרידה שערכו עבורו אנשי היחש"ם, אל"מ אריה בן דוד התרגש מאוד עד כדי דמעות באומרו שהוא מרגיש כי הוא עוזב היום את משפחתו וכי תקופת שירותו ביחש"ם הינה אחת החשובות והיפות בחייו.

עם סיום תפקידו כמפקד ביחש"ם מונה אל"ם אריה בן דוד לתפקיד מפקד בית הספר למקצועות החימוש.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



התקופה: 1990-1992

המפקד: אל"ם דוד בכר

מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

מלחמת המפרץ

באוקטובר 1990 התמנה אל"ם דוד בכר לתפקיד מפקד יחש"ם דרום. מספרים כי בתקופתו של אל"ם דוד בכר ניתן דגש רב לתחום המשמעת תוך הקפדה על שעות הפעילות ביחש"ם, בנוסף הייתה קיימת ירידה לפרטים בכלל התחומים והדרישות לניתוח תהליכים ברמה גבוהה ורמת ביצוע ושירות ליחידות ללא פשרות. נדרש לבצע מסדרים רבים בכלל הסדנאות, מסדרים אשר דרשו מלאכת הכנות והתבצעו בהקפדה יתרה תוך ירידה לפרטים ומתן דגש למגורי החיילים. תחום החינוך בתקופתו של אל"ם דוד בכר קיבל עדיפות עליונה, לחיילים בוצעו טיולים, ימי כיף וסדרות חינוך רבות ביחס לשנים קודמות, בנוסף, הוא ייצב את נושא משפחות השכול של היחש"ם בכך שהתמיד על מפגשים עם משפחות השכול באירועים מרכזיים ביחש"ם. בתקופתו של אל"ם דוד בכר, השיג היחש"ם הישגים רבים בתחום שיפור ומיצוב תהליכי העבודה, בוצעו סקרי הנהלה במרווחי זמן מוגדרים ומתוכננים מראש, תוך מתן דגש על תחום העמידה בתוכניות העבודה, כ"א



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

וניחול הייצור בפלוגות. כחלק מעבודת מטה בראשותו של אל"ם דוד בכר לשיפור תהליכי העבודה הוחלט על פילוח הסדנה הייעודית לתחומי אחזקה על מנת לשפר תהליכי עבודה מרכזיים בסדנה.



התקופה: 1992-1995

המפקד: אל"ם זאב אלון

מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

אל"ם זאב אלון (אנוליק) מונה למפקד יחש"ם דרום בין השנים 1992-1995 וזאת לאחר שצבר ניסיון מקצועי ומבצעי רב. בתחילת דרכו שימש כקצין החימוש של אביגדור קהלני במלחמת יום הכיפורים ב-2 באוגוסט 1990 פלשה עיראק לכווית וסיפחה אותה אליה. ב-17 בינואר פתחה ארה"ב במתקפה אווירית על במהלכה ניתן דגש ממשלי לצורך ראשית חימוש מקצועיים שילוו את הכוח הלוחם ויתנו מענה טראקי, יום לאחר מכן כתגובה עיראק שיגרה טילי סקאד לכיוון סעודיה וישראל, המלחמה הסתיימה בתבוסתה של איראק ונסגרת כוחותיה מבחית. שמונה טילי סקאד נחתו בישראל במלחמה זו בתל אביב ובחיפה. הטילים גרמו לפגיעת 12 אזרחים שלהם במים אר. לא שיקרבות רבפש ההכנת הישראל החל בכך זמיר רב לפניו בו כעקבות אינמי סדאם חוסין, החשש היה כי מדובר בטיילים כימים. לאחר מכן הצטוו אזרחי המדינה לחבוש מסכות הגנה ולהסתגר בחדרים אטומים, כמו כן ראשי היחש"ם ישנו בהחידה טימ לתתי מענה במקרה של נפילת טילים על אזור הנגב. אירועים נודך מרכז טיפיש"ם היוצגים התבסס על כוחות אדם מתייזב הדגים אל"ם זאב אלון (אנוליק) כיום נהנה בשיטת 1983 לסגן מפקד מסג"ם, בעבודתו 1984. לאחר, פציעתו של המפקד דחה חש"ם מאחזקה למפקד בחש"ם יצג"ם סלחם חלקות בשנת 1985. ע"ד למית"ם טגאל"ם אג"ב אלו לחימתפקד הטיח"ם פגישים שאינם סופים פציעותיו ביטולו במפקד דוד חזירי האומיל.



אל"ם אלון זאב קיבל לידיו את יחש"ם דרום אשר מנה 8 סדנאות:

4 סדנאות במחנה נתן ו-4 סדנאות חוץ: בקציעות, בצאלים, בזיקים ובעזה.

סדנת זיקים הייתה ממוקמת ליד בסיס זיקים. בסדנה תוקנו רכבים חומים ורכבים אמפיבים (מיועדים לנסיעה ביבשה ובים). לקראת שנת 1993 נסגרה הסדנה ואוחדה עם סדנה צאלים.
סדנת עזה הייתה ממוקמת במרכז רצועת עזה ותיקנה רכבים חומים וזחל"מים.
הסדנה הייתה בנויה מגרעין פיקודי ישראלי ומפועלים ערבים שעבדו עבור צה"ל.
סדנה זו הייתה היחידה בחייל שימוש שמתקנת זחל"מים. עם התגברות מעשה האלימות באינתיפאדה ולאחר מספר תקריות ירי שבמהלכן אף נפצעו מספר נגדים של היחש"ם הוחלט לסגור את סדנת עזה ולהעבירה לכרם שלום. בשנת 1995 נסגרה סדנת עזה והועברה לכרם שלום.

אל"ם זאב אלון קיבל לידיו יחש"ם עם קשיים משמעותיים בכ"א וחוסר מתמשך בחלקי חילוף לרכב ורק"ם. פערים אלו העמידו בפני היחש"ם אתגר אמיתי לעמוד בתוכנית עבודה. במספר מקרים לא הצליח היחש"ם לעמוד בתוכניות העבודה שהוגדרה לו בשל פערים אלו.
בנוסף לאתגרים הקיימים, התמודד היחש"ם בקליטת אמל"ח חדש. טנקי המרכבה סימן 3 שנכנסו למערך בתחילת שנות ה-90 החלו להגיע לטיפול תקופתיים ביחש"ם. לצד הכשרת סככות העבודה לקליטת הצל"ם החדש, נשלחו אנשי המקצוע להכשרות מקצועיות. בסיום הכשרות אלו יישמו אנשי היחש"ם את לימודיהם על הכלים שנכנסו לטיפול בסדנאות הרק"ם.
גם בתחום התומ"ת בוצעו הכשרות והערכות לקליטת צל"ם חדש עם שדרוג מערך תומ"ת רכב לתומ"ת דוהר.

תפיסת האחזקה של אל"ם זאב אלון הייתה כי ניתן לבצע משימות עפ"י כ"א הנמצא ביחש"ם ולא עפ"י דרישות הדרג הממונה. שחיקת כוח האדם עד לביצוע המשימה אפשרית רק במקרה בוא נראה פתרון קרוב באופק. כאשר אין פתרון קרוב יש חובה על המפקדים לשמור את כ"א להמשך עבודה ושמידות היחש"ם.

מפקודיו ביחש"ם דרש אל"ם זאב אלון כי יתנו 110% מעצמם בביצוע משימתם, כלפי הדרגים הממונים הצהיר לא פעם כי **"אם אין קמח לא יהיה לחם"**.

גישתו זו גרמה לשמירה על חוסנו של היחש"ם והגבירה את המוטיבציה בקרה חיילי ונגדי היחש"ם. בתקופה זו למרות הקשיים הרבים זכה היחש"ם בפרסים רבים וביניהם במקום הראשון בתחום סדנאות מצטיינות.

בתקופתו של אל"ם זאב אלון בוצעה תנופת בנייה רחבה ביחש"ם במסגרתה נבנה מבנה המפקדה של פלוגת הרכב, הורחבה סככת צריח בפלוגת הרק"ם ונבנו מתקני אחזקה חדשים בפלוגת צאלים. לצד העשייה המרובה אל"ם זאב אלון דאג לרווחת הפרט והווי היחידה.

אל"ם זאב אלון זכה לאהדה רבה ויוצאת דופן מחיילי ונגדי היחש"ם הוא נחשב בעיני כל למפקד אנושי קשוב ומבין, פתוח עם חייליו ונגדיו.

את הערכתו הרבה לחיילי ונגדי חייל החימוש בכלל והיחש"ם בפרט ניתן להבין מהציטוט הבא:

"לכל חייל יש יחידה מובחרת. לגולני ולצנחנים זוהי הסיירת, לחייל הים הקומנדו הימי ולחייל החימוש - היחש"ם. לכם החיילים, הייתה זכות לשרת ביחש"ם ולבצע את כל המטלות על הצד הטוב ביותר. לנו, המפקדים הייתה זכות לפקד על כל החיילים בנפרד ושל כולנו ביחד. יחד, חיילים ומפקדים, יצרנו את אווירת המשפחה והשייכות הייחודית לנו."



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

ב-1995 סיים אל"ם זאב אלון את תפקידו כמפקד היחש"ם, ובמקומו מונה לתפקיד מפקד היחש"ם אל"ם סלמן משה.



התקופה: 1995-1998

המפקד: אל"ם סלמן משה

מבצע ענבי זעם

במהלך שנת 1996 התקיים מבצע ענבי זעם בגבול הצפון, במהלך המבצע היחש"ם סייע לפיקוד צפון בכיתות אחזקה, ובסבבי חטיבות הכוח לטנקים ומערכות בקרת האש האלקטרוניות. במהלך אותה שנה נקלט במערך טנק מרכבה סימן 3 ב"ז (ברק זוהר). יחש"ם דרום ופלוגת הרק"ם נערכו לקליטת הטכנולוגיה החדשה על הסמכות מקצועית לבטל המקצוע.

מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

מבצע "ענבי זעם" לאור תהליך ריכוז כוחות האחזקה במתקני "מבצע ענבי זעם" גדל הצורך לשמור על אל"ם סלמן משה מעבר לתפקיד שימש כחידום מטוסי ים ב-1995 וב-1998. בשנים אלו עבדו ישראל חקופת קשרי טכנולוגיה ופיתוח ופיתוח אמצעי לחימה לשימושם, ובמקביל לטכניה. לצד פתח גוננו צה"ל גברת מ כנונית צמא עת ובוטל האמצעי שיתחשב מאיתנה הצלח"ם לצמצום ליחידות יחש"ם בפרט התכוננו לקראת תהליך רה"ארגון ואיחוד מרכזי האחזקה החימושים. בשנת 1995 אוחדה סדנת כרם שלום עם סדנת צאלים למרכז שרות לרק"ם ורכב.



בתקופתו של אל"ם שלמן משה ביצע היחש"ם קפיצת מדרגה בתחום ניהול האיכות, יחש"ם דרום אימץ נורמת בקרה ומדידה מעולם האיכות הנקראת TQM, במסגרת נורמה זו שדרג היחש"ם את תהליכי העבודה והבקרה. תהליכי עבודה תועדו ותוקפו מחדש, נקבעו נורמות אחזקה ובוצעה מדידה למעקב אחר תפוקות תוכנית העבודה. תהליכים אלו ביססו את מעמדו של יחש"ם דרום כיחידה אחראית הלומדת ומתפתחת ארגונית לצד שמירה על מקצועיות. כחלק מהשינוי ומהפך בתחום

האיכות ביחש"ם, יחידות המרחב הוגדרו כלקוחות היחש"ם, וככאלה, נעשה כל מאמץ לשמרם ולענות על צורכיהם. היחש"ם כארגון הוגדר כמוכון לקוח והגדיר רמות שירות יוצאות דופן בקנה מידה צה"לי.

היחש"ם נדרש להגיע למיצוי יכולותיו המקצועיות על מנת לעמוד בתוכנית עבודה ובמתן שרות ליחידות המרחב. לראשונה בוצע ביחש"ם מעקב סדור ומתועד אחר ביצוע תוכניות עבודה, נקבעו נורמות שירות בהכוונה לכשירות יחידות השדה והונחה התשתית העיקרית לתרבות ארגונית מודרנית.

בתקופת כהונתו של אל"ם משה שלמן הפך היחש"ם לארגון צבאי לומד ומפותח המושתת על מערכת בקרה ומדידה מתקדמת. אבני היסוד שהונחו באותה תקופה ליוו את היחש"ם בהמשך הדרך באימוץ נורמות האיכות והבטיחות המתקדמות באף בהפיכת היחש"ם לארגון בעל נורמות עבודה תעשייתיות.

תרגיל ביחש"ם

במהלך שנת 1997 בוצע תרגיל יחש"ם רחב היקף במסגרתו תורגל היחש"ם עפ"י מתאר לחימה קיצון. בין יתר פלוגות היחש"ם שתורגלו תורגלה פלוגה ייעודית בתחום האופטיקה והאלקטרוניקה. במסגרת התרגיל הוזרמו כמויות גדולה של מכלולי בק"ש לתיקון בפלוגה. משאיות וקרונות בק"ש פרקו את מכלולי הבק"ש התקול בהמוניהם במחסן הפלוגה והמחלקות האלקטרוניקה נדרשו לעבוד מסביב לשעון על מנת לעמוד הקצב התיקון הדרוש.

במסגרת התרגיל נבחן בפעם הראשונה תהליך עבודה צמוד כרטיס תיקון. עפ"י תהליך עבודה זה נדרש היה להזין את פרטי הצל"מ שנכנס לתיקון בטרם העברתו למחלקות לתיקון. תהליך זה גרם לצוואר בקבוק קריטי שהעמיד בסכנה את הצלחת התרגיל כולו. רף הלחץ בפלוגה הייעודית עלה והורגש עד מפקדת היחש"ם.

מפקד היחש"ם אל"ם שלמן משה הפגין רוח מנהיגות יוצאת דופן ובעיצומו של התרגיל כינס את כלל החיליים ונגדים של הפלוגה ושיחת עידוד ומוטיבציה.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

אנשי הקבע שנכחו בשיחה מתארים:

"אנשים נכנסו לשיחה עם ראש מורכן ותחושת כישלון ויצאו ממנה מחוזקים ומלאים מוטיבציה", "מפקד היחש"ם הציל את התרגיל בזכות שיחת המוטיבציה".

בחקר תקופתו של אל"מ סלמן משה כמפקד היחש"ם עלתה תמונה מעניינת הממחישה את גדולתו של מפקד היחש"ם, הדרג הבכיר ביחש"ם תאר תקופת עשייה מרובה, ניתוח תהליכי עבודה ואיכות מתקדמים ביחס לנורמות הנהוגות באותה התקופה. "הייתה הרגשה של עשייה תמידית בכל הכוח ובכל התחומים". הדרג הנמוך ביחש"ם, רצפת הייצור, חש תקופה שלווה שאפשרה ביצוע תוכנית עבודה ברמה גבוהה תוך העמקת מקצועיות והתפתחות אישית. תקופה זו בראייה היסטורית הייתה נקודת העוגן המקצועי של היחש"ם שאפשרה למקבלי ההחלטות בצבא לבחור ביחש"ם דרום לאחד תחתיו בהמשך את מרכזי האחזקה בערבה ובדרום.

ב-1998 סיים אל"מ סלמן משה את תפקידו כמפקד היחש"ם, ובמקומו מונה לתפקיד מפקד היחש"ם אל"ם שחר קדשאי.



בלמ"ס



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



התקופה: 1998-2001

המפקד: תא"ל שחר



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

מיזוג יחש"ם הערבה ויחש"ם דרום

מפקד יחש"ם 653 תא"ל שחר קדישאי החל את הקריירה הצבאית שלו בתחילת שנות ה-80. הוא התגייס לצה"ל במסגרת העתודה הטכנולוגית כהנדסאי תעשייה וניהול. לאחר מספר תפקידים, השתחרר מצה"ל לאחר מלחמת שלום הגליל. מספר שנים לאחר מכן הוא חזר לשירות מלא רוח התלהבות ומילא תפקידים בכירים מאוד במספר בסיסים. בגיל 40, מונה למפקד יחש"ם דרום. תא"ל שחר קדישאי, נכנס לתפקידו בעידן רה הארגון שבוצע בצה"ל בכלל וביחש"ם בפרט. תהליך רה הארגון ביחש"ם הינו נגזרת ישירה לתהליכי ההיטייעלות וההצמצות של צה"ל. חלק ניכר מתפקידו כמפקד היחש"ם, היה גיבוש השינויים שהיחש"ם עתיד לעבור בשנים הקרובות. בשונה מתהליכי התייעלות רגילים, תהליך רה הארגון מתייחס לטווח זמן ארוך של חמש ועשר שנים ואולי אפילו יותר. לצורך כך גובשו צוותי משימה אסטרטגיים אשר בוחנים ומגבשים תהליכים ודפוסי פעולה לגבי תשעה נושאים מרכזיים, שאותו כראויים לבחינה ושינוי לטווח הקצר והארוך, להלן:

- התאמת כוח אדם למסגרת השירות ביחש"ם ומקצועו.
- אחריות משימתית כוללת.
- התאמת מבנה וארגון היחש"ם.
- ניהול ובקרת משאבים ותשתית.
- תכנון כוח אדם ופיתוחו בראיית הצרכים בטווח הארוך.
- פיתוח תפיסת תפקיד דרג הביינים.
- פיתוח דרכי פעולה ויוזמות למתן שירות.
- הגדרת מנגנוני תגמול ותמרוץ.
- יצירת תרבות ארגונית מתקדמת תוך שיפור יעילות.



אחד מהנושאים שליוו את תהליך רה הארגון הינו מיזוג יחש"ם הערבה תחת פיקודו של יחש"ם דרום, כאשר התהליך הזה מכוון למימוש האסטרטגיה כפי שגובשה בצה"ל ובאט"ל. במהלך זה צומצמו פלוגות ואוחדו תשתיות אחזקה תחת מפקדת היחש"ם, כאשר כל פלוגה חוזקה אורגנה למימוש אחריותה בגזרת אחזקה רחבה יותר.

יחש"ם הערבה

יחש"ם הערבה הוקם בשנת 1969 כחלק מהפקת לקחי החימוש ממלחמת ששת הימים. בתחילת הקמתו הוכפפו שתי הפלוגות (רכב ב והרק"ם) ברפידים תחת פיקודו של הגש"ח. שתי פלוגות אלה, שלימים הוסב שמן לפלוגה ב' ו-ה' בהתאמה, שימשו את הגרעין הבסיסי סביבו הוקם וגובש מבנה הגח"ש.

מעתה מבנה הגש"ח הוא: 4 פלוגות הפרוסות בעורף הכוחות הלוחמים-פלוגות אלו שימשו כגרעין מוצק ועצם מיקומן קיצר את טווח הנגישות לצל"מ פגוע או בלתי תקין.

הפלוגות החלו בשיגור צוותים ניידיים לביצוע התיקונים ביחידות ובתוך שטחי הלחימה. בשיטה זו קוצר משך התיקון והפועל כיוצא, רמת כשירות היחידות הלכה וגבהה.

במהלך חודש ספטמבר 1969, ולאחר שהסתבר כי עדיין קיימות "פריצות" במתן שירותי האחזקה מהירים ויעילים, הוחלט על הקמת 2 פלוגות נוספות שמיקומן בסמיכות לכוחות הלוחמים ועל צירי הכניסה המובילים לעבר התעלה.

במשך כל שנות קיומו, יחש"ם הערבה לוקח חלק פעיל כמו כל יחידה הנמצאת במרחב – מלחמות, אימונים, תוכניות עבודה, שינויים ארגוניים ושינוי מקום.

הרבה מדפוסי היחש"ם הקדמי ותורת חיל חימוש, יסודם מיחש"ם הערבה.

הניסיון שצבר היחש"ם במשך שנות קיומו נרכש בדרך ארוכה של פעילות והווה יסוד לדפוסי פעולה ותורת חייל החימוש.

מההכרזה על הקמתו בשנת 1969, מלחמת ההתשה, הקמת האגודה הסדירה בסיני, מלחמת יום הכיפורים, הפריסה בסיני, והדילוג לקציעות בשנת 1980.

עם תחילת מלחמת של"ג הועברו חלק מהסדנאות לרמת הגולן וללבנון, והוחזרו בסופה למקום הנוכחי- חיון.

כמו כן נקלטו סדנאות מהיחש"ם העורפי הממוקמות כמו בעין יהב ובאילת.

בשנת 1978 נחתם הסכם שלום היסטורי עם מצרים, כל הארץ נרעשה מגודל המאורע- פעמוני השלום סוף סוף נשמעים באזור מוכה המלחמות באשכול.
במסגרת הסכם השלום שנחתם נסוג צה"ל מסיני ואיתו פלוגות יחש"ם הערבה.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

ביחש"ם הערבה לעומת זאת המשיכו הפלוגות בפעילות אינטנסיבית לשם שמירה על תקינותם של הכלים.
שם חששו מהונאה- שמא מדובר בתרגיל מצרי הנועד לרפות את ידיה של ישראל וליצור בה שאננות לשם הפתעתה במלחמה.
תרגילים אוגדתיים (של אוגדת סיני) רחבי היקף, נערכו בתדירות גבוהה. היחש"ם על כלל פלוגותיו לקח חלק חשוב מאוד במהלכו חיילי היחש"ם עבדו ללא הרף במשך 24 שעות ותיקנו את כלי הרכב שהתקלקלו במהלך התרגיל.
בכל התרגילים שהתקיימו זכה היחש"ם להערכה ולהוקרה על פעילותו ותרומתו להצלחת התרגיל.
עם נסיגת צה"ל מסיני וקליטת הפלוגות הקדמיות למרחב חיון, לצד תנופת הבנייה וההתעצמות של המחנה, התייצב המבנה הארגוני של היחש"ם שכלל כעת 6 פלוגות במרחב הפרוסות עפ"י הפירוט הבא:

1. מחנה חיון- 4 פלוגות: פלוגת הרכב, פלוגת הרק"ם, הפלוגה הייעודית מפקדת היחש"ם
2. עין יהב: פלוגה אחת למתן שירותי חימוש לצפון הנגב ולערבה
3. אילת- פלוגה אחת למתן שירותי אחזקה לחלק הדרומי של הנגב.



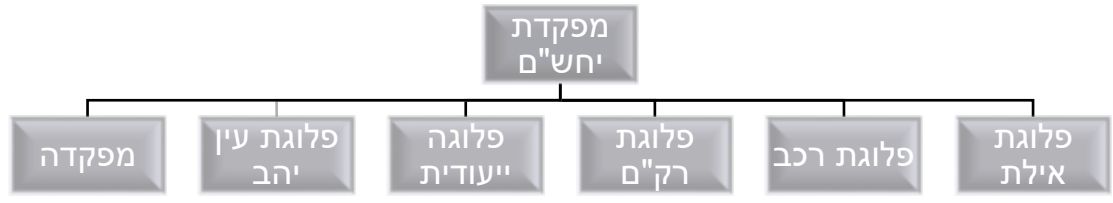
מיזוג יחש"ם הערבה ויחש"ם הדרום



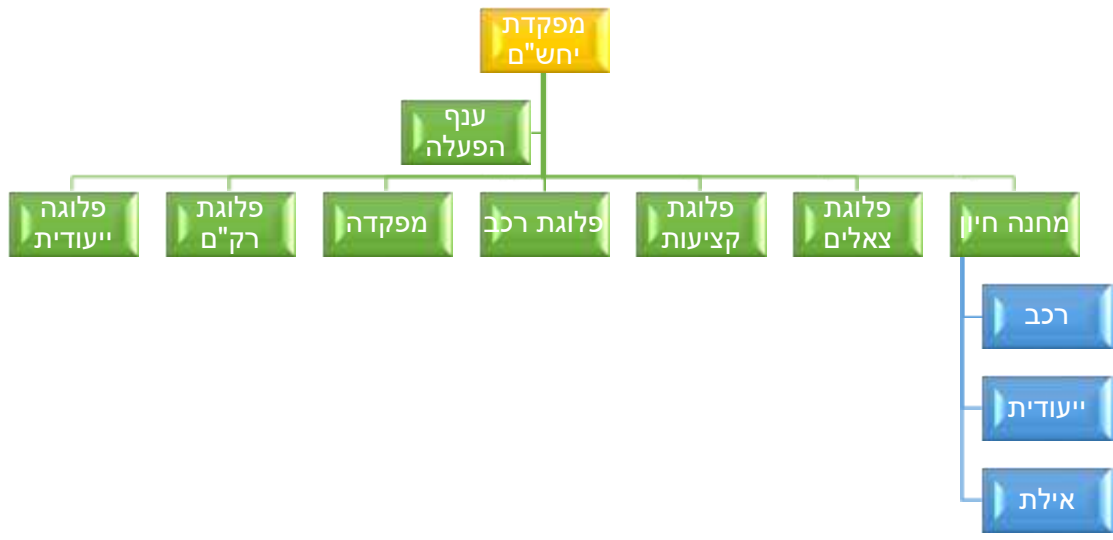


אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

לפני איחוד יחש"ם הערבה עם יחש"ם דרום



לאחר איחוד יחש"ם הערבה עם יחש"ם דרום



תהליך הרה ארגון גרר אחריו תופעה מדאיגה של כיוון היחש"ם כ-"גוף שפועל למען עמידה בתכנית העבודה". על מנת להילחם בתופעה הוגדר ערך מרכזי שעוצב כראשון במעלה- והוא היחש"ם כיחידה צבאית". המשמעות העיקרית הנובעת מהגדרה זו הינה הצבת ערכי השירות, הפרט והיחידה במדרגת העשייה ההתייחסות שמעבר לכל נושא ותחום פעילות אחר ביחש"ם. מרגע הגעתו ליחש"ם, הוא פועל ללא לאות לטובת שינוי מערך ארגוני. מדובר בתהליך שלמעשה עובר בכל בסיס צבאי כמוכנות לשנות ה-2000. כפי שצוטט בכתבה על תהליך זה הארגון "אין פה מעשה קוסמות, אלא עבודה יסודית ומקיפה, עליה שוקדים כל המטה הבכיר ביחש"ם".



רע"ן הפעלה בתקופתו של אל"ם שחר קדישאי: אל"ם יורם נחמן 2000-2001.



התקופה: 2001-2004

המפקד: אל"ם רפי סדן



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

מבצע "חומת מגן"

בין השנים 2001-2004 פיקד אל"ם רפי סדן על היחש"ם. התקופה הייתה לאחר מיזוג היחש"ם בגזרה הדרומית (יחש"ם ערבה ויחש"ם דרום) ליחש"ם מרחבי אחד- היחש"ם הדרומי, יחש"ם 653. בתקופה זו התמודד היחש"ם עם הקשיים שנבעו לאחר המיזוג בעיקר בתחום הרגשי והרגשת השייכות. הדבר בא לידי ביטוי בעיסוק הפנמת המיזוג ברמה התפיסתית והרשית, יצירת אווירה משפחתית בין כל המערכים ביחש"ם ומתן דגש על ה"יחד".

עם הגעתו ביוני 2001 ליחש"ם היו פרוסות פלוגות היחש"ם עפ"י הפרוט הבא:

- ארבע פלוגות במתחם מחנה נתן (פלוגת המפקדה, פלוגת רק"ם, פלוגת הרכב והפלוגה הייעודית לאחזקת צ"י, נשק ואלקטרואופטיקה.
- פלוגת רכב בגזרת קציעות.
- פלוגת רכב ורק"ם בגזרת צאלים.
- שתי פלוגות אחזקה בגזרת חיון.

האווירה ביחש"ם בתקופתו של אל"ם רפי סדן, נתפסה כשינוי ברמה החברתית, משיחה עם מרואיינים, המאפיינים הבולטים אצל מפקד היחש"ם הוא "לדבר בשפה של העם", המשפחתיות, שמש ככתובת לאנשי הקבע ולחיילי החובה לכל בעיה, הטמעת הערך "יחד" לתמיכה וסיוע הדדי בין פלוגות היחש"ם, מתן דגש ל-"עם בונה צבא וצבא בונה עם" בהיבט המעורבות בקהילה ותמיכה בחיילים ובמשפחות נזקקות. בנוסף באותה התקופה מפקד היחש"ם נתן דגש רב לשיטת "הדלת הפתוחה" שלפיה כל חייל, שרצה לשוחח עם המפקד יכול היה להיכנס אליו לשיחה במהלך השבוע, לעיתים היו אלה שיחות עידוד ומוטיבציה ועיתים נסובו סביב נושאים אישיים ומשפחתיים.



יחש"ם 653 תומך את הלחימה:

אירועי "גאות ושפל" כמבוא למבצע "חומת מגן":

גל גואה של אלימות טרור פלשתיני פרץ ביום שישי ערב ראש השנה תשס"א ב-29 בספטמבר 2000. בתפילות הבוקר של מסגדי הר הבית רגמו מתפללים פלסטינים באבנים את המתפללים היהודים ברחבת הכותל ותקפו שוטרים באבנים ובבקבוקי תבערה. מהומות הר הבית הבעירו את רחבי יהודה, שומרון וחבל עזה ואף את הערים הערביות שבתוך ישראל, עימות מזוין זה היה רציני ביותר מאז תחילת התהליך המדיני בשנת 1993. למעשה, זו הייתה הפרה בוטה של הסכמי אוסלו, שבהם התחייבה הראשות הפלשתינית למנוע אלימות באזורים הנתונים לשליטתה. מאז פרוץ אירוע זה לא עבר יום ללא אלימות רצחנית של טרור פלשתיני נגד ישראלים. איום שגבר במידה רבה והתעצם כאשר בתחילת העימות שילחה הראשות הפלשתינית לחופשי את מחבלי החמאס והג'יהאד האיסלמי שהיו כלואים בשטחה פעילי "התנזים" המשתייכים ל"פתח" הפכו גורם מרכזי בתכנון פיגועי טרור וביצועם. מאז פרוץ המהומות נעשו מספר נסיונות כדי להגיע לרגיעה ומספר פעמים הוכרז רשמית על הפסקת אש, זאת בנוסף לעשרות מזכרי הבנה בין קציני צה"ל בכירים לעמיתים הפלסטינים. בכל אחד מהמקרים עמדה ישראל בהתחייבות ואילו הפלסטינים התמידו באלימות שלוחת רסן. שניים מבין הפיגועים הקשים ביותר במהלך כל האימות הנוכחי אירעו בסוף חודש מרץ (הפיגוע בנתניה בליל הסדר בו נהרגו 29 ישראלים והפיגוע במסעדה בחיפה במהלך חול המועד פסח שבו נהרגו 15 ישראלים) חוסר המעש המוחלט של הרשות הפלסטינית לפעול נגד הטרור ואף השתתפותם הפעילה בפיגועי הטרור אילצו את מדינת ישראל לנקוט צעדים שמטרתם לאבק במלוא העוצמה נגד המפגעים ושולחיהם ממשלת ישראל הכריזה על היושב ראש ייאסר ערפת "אויב" והנחתה את צה"ל להכניס להרים הפלסטיניות המרכזיות בשטחי A כדי לעצור את הטרור כך למעשה החל מבצע "חומת מגן".

מבצע "חומת מגן"

מבצע "חומת מגן" החל בעקבות גל פיגועים חסר תקדים בהיקפו ובחומרתו, ובעטיין של הסלמת האלימות והתגברות מעשי הטרור נגד אזרחי ישראל ע"י הפלסטינאים, בתחומי המדינה. רצח השר רחבעם זאבי והפיגוע הרצחני במלון "פארק" בנתניה ע"י מחבל מתאבד, אשר פרץ לארוחת ליל הסדר במלון וגבה מספר רב מאוד של קורבנות, היו יריית הפתיחה של המבצע. באפריל 2002 יצא צה"ל למבצע "חומת מגן". פקודת המצב ניתנה, ואלפי צווי 8 נמסרו, עוד באותו הערב לאנשי המילואים, לבוא ולהתייצב על מנת להבטיח את שלום אזרחי ישראל. לצווי ה-8 שנמסרו לאנשי המילואים, היו למעשה צווי התייצבות גם לכלי הנשק, למשקפות, לכלי הרכב, לטנקים ולנגמ"שים שהיו מאופסנים שנים ארוכות במחסני חטיבות החירום עליהם מופקד חייל החימוש. מבצע "חומת מגן" היה הפעם הראשונה מאז מלחמת "שלום הגליל", שבו הוצאו הכלים מההחסנה היבשה שבה נשמרו. הכשירות הגבוהה של הכלים שיצאו ממחסני החירום לא הייתה מקרית. במשך השנים יישמו אנשי החימוש ביחידות אלו, את הלקחים, למדו את התקלות האופייניות, שיפרו את הטיפולים והציעו אחזקה נכונה. האחזקה הנרחבת והיסודית, אשר בוצעה כהכנה ללחימה הוכיחה את עצמה במבצע "חומת מגן", אמל"ח הפלדה שעט לעבר ערי הגדה ועזה ללא תקלות. "מלבד חילוץ טנקים



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

וכלי רכב, שהתקשו לצלוח את הסמטאות הצרות". מספר קצין החימוש הראשי תא"ל זכריה חי "עבר חיל החימוש בהצלחה, גם את מבחן כשירותם של הימ"חים-יחידות מחסני החירום". היה ברור לכול, כי זו "המלחמה של הבית" וכך כל קצין או חייל, נתנו את כל מה שיש להם. שום משימה לא בוטלה או נדחתה עקב בעיות אחזקה. מספר התקלות היה מועט, ואלה שתרחושו תוקנו במהירות. אנשי החימוש עבדו עד השעות המאוחרות של הלילה, ויתרו על יציאות הביתה, התנדבו להמשיך בעבודתם ולהיות קרובים למוקדי האירועים. כולם חשו את תחושת השייכות והגאווה ולא רצו להחמיץ אף פעילות של יחידתם. הכוחות המשיכו במשימתם המורכבת ואנשי החימוש איתם. העבודה האמיתית ציפתה לחיילי החימוש דווקא בסיומו של המצבע. בשבועות הבוודדים שבהם שהו הכלים מחוץ למחסני החירום, אילצו את החיילים המשרתים במחסני החירום, להשקיע זמן רב, כדי להשיבם למצב הכשירות הגבוה שבו היו נתונים לפני המצבע. כדברי קצין החימוש הראשי, תא"ל זכריה חי "חייל החימוש הוא עיר ללא הפסקה, זה לא שגמרנו להילחם ואפשר להירגע, עכשיו העבודה הקשה מתחילה, וצריך להחזיר את המצב לקדמותו".

במהלך מצבע "חומת מגן" גילו אנשי היחש"ם מוטיבציה ומקצועיות יוצאת דופן בדגש על חוליות האחזקה הניידות שנתנו בעיקר שירותי אחזקה בתחום הרכב, רק"ם, אל-אופ, נשק, גנראטורים וחילוץ. עיקר פעילות היחש"ם התבצע בגזרת עזה, אך נשלחו מספר כיתות אחזקה לתגבור יחש"ם מרכז (גזרת איוש) במשימות סיוע בהכשרת צל"ם והשתתפות במופעי "הגברת מוכנות". משימת היחש"ם במצבע הייתה מתן מענה אחזקתי באמצעות חוליות ניידות, כאשר עיקר הפעילות התמקד בביצוע תיקונים מהירים וחילוצים נועזים שמרביתם בוצעו בשעות לא שגרתיות ותחת אש, ובנוסף ביצעו החזרה לכשירות ליחידות. במהלך מצבע "חומת מגן" עלתה הדרישה להקמה והרחבת מתכן כליאה לאסירים ביטחוניים בגזרת קציעות. כחלק מתמיכת הפיקוד היחש"ם קיבל את משימת ייצור גדרות ושערים להרחיב את מתקן הכליאה הקיים בקציעות. כלל המסגרים ביחש"ם מכלל הפלוגות הוזעקו לטובת משימה זו אשר נמשכה 3 חודשים. בכל יום יצאה חוליית מסגרים לכלא קציעות, העבודה בהקמת הכלא הייתה קשה מאוד שכן לא היו תשתיות מתאימות לעבודה ועבודה הייתה בתנאי שדה ללא חשמל ומים. ברוב המקרים החולייה הייתה נשארת לעבוד עד השעות הקטנות ונשארה ללון בסדנת קציעות, העבודה התבצעה באמצעות גרורי ריתוך וגנראטורים ניידים. בכדי לא לעצור אמצעי האחזקה של המסגרים טופלו בשטח ע"י חוליית ציוד יעודי שנשלחו מהסדנאות ביחש"ם. תחילה היו האסירים כלואים המתקן קטן הבנוי מאוהלים למגורי האסורים, וגדר קונצרטנינה המגדרת את מתחם המגורים, וחיילים שמרו על המתרחש במתקן, מקצועיותם הרבה של המסגרים ביחש"ם אפשרה את הקמת הכלא לאסירים הביטחוניים בקציעות. עבודת היחש"ם זכתה לשבחים רבים מצד מפקדת הפיקוד וחיל החימוש. פרויקט נוסף שבוצע ביחש"ם במסגרת משימות ייצור בפיקוד היה פרויקט גדר הים בעזה, פרויקט שמסגרתו נדרש היחש"ם למגן את גדר הים הקיימת בגדר נוספת. משימה לא פשוטה בהיבטי בטיחות ולוגיסטיקה אשר התבצעה בתנאים קשים ולעיתים תחת אש. לצורך העבודה בתוך הים נבנתה רפסודה במחלקת הייצור ביחש"ם לטובת שינוע החומרים, כלי העבודה וכ"א. בזכות עבודתם ומקצועיותם יוצאת הדופן של המסגרים ביחש"ם, פרויקט זה בוצע בהצלחה רבה וזה לשבחים רבים מצד מפקד הפיקוד, ובכך נחסך כסף רב למשרד הביטחון ביישום הפרויקט באמצעות גורם חוץ, ובנוסף הפרויקט ותרום רבות לביטחון מדינת ישראל.



במהלך פברואר 2004 התרחש שיפור משמעותי בתשתיות העבודה של היחש"ם, כחלק משיפור התשתיות נפתח מתקן אחזקה חדש לנגמ"ש ותומ"ת במתחם מחנה נתן, אשר החליפה את מתקן האחזקה אשר היה ממקום במתחם הייעודית במחנה נתן. המתחם שנבנה הינו מתחם חדיש וממוזג ומאפשר שיפור בתנאי העבודה ובטכנולוגיה מתקדמת המתאימה לשנות ה-2000. מעבר לשיפור התשתיות הדבר אפשר איחוד היסטורי בין מתחמי עבודה בפלוגת הרק"ם מתחם נגמ"שים אשר בעברו היה שייך לפלוגת הנגמ"ש לשעבר ומתחם הרק"ם. אנשים מספרים כי המעבר למתחם העבודה החדש תרם רבות לשיפור תנאי העבודה שלהם, לקיצור זמני העבודה של הנגמ"שים תוך שימוש בטכנולוגיית חדישות והחשוב מכל, תרם לחיזוק תחושת השייכות של החיילים והנגדים אשר שרתו במתחם הנגמ"ש לפוגת הרק"ם. כחלק מהמשך שיפור תשתיות היחש"ם, התקבלה החלטה והחלה עבודה להקמת מבנה מנועייה חדשה במתחם מחנה נתן, ובנוסף התקבלה החלטה והחלה עבודה נוספת להקמה והרחבת מבנה אופטרוניקה חדש במתחם "מחנה נתן".

במהלך מאי 2004 בוצע איחוד/שילוב מערכי אחזקה במרחב קציעות בין סדנת הרכב בקציעות לביים אלמ"ר קציעות, לאחר האיחוד עדכן השם של סדנת הרכב בקציעות למטא"ם קציעות (מט"אם- מרכז טכנולוגי אחזקתי מרחבי). מרכז טיפולים זה היה ראשון מסוגו בצה"ל, שבמסגרתו שולבו מערכי האחזקה בדרג א' וב' בתחום הרכב תחת אחריות הסדנה המרחבית בקציעות. העברת תחום אחזקת הרכב בדרג א' לתחום אחריותה של הסדנא, אפשר מאחד לצמצם את כ"א החימושי באלמ"ר, ומאיך העצים את תחומי האחריות של הסדנה, דבר אשר הביא לשיפור רמת הכשרות של תחום הרכב באלמ"ר. לאור הצלחת המט"אם בקציעות הוחלט בחיל-החימוש על הקמת מטא"מים נוספים ע"פ המודל הקיים בקציעות.

מחנה נתן, שהוקם בשנת 1954, הינו מחנה רב יחידתי, במחנה "ישבו" גם יחידות אחרות חוץ מהיחש"ם-יחידות:הנדסה,משטרה צבאית,קשר,רפואה וכו'. מפקד היחש"ם שהיה בעל הדרגה הגבוהה במחנה שימש גם כמפקד המחנה בכל הקשור למערך האבטחה, וכן ביוני 2004 הוחלט על הקמת מערך האבטחה אחוד במתחם מחנה נתן. במסגרת הקמת מערך האבטחה האחוד, רס"ר היחש"ם מונה לק.אבטחה של מתחם מחנות נתן, דבר אשר דרש למידת התחום, והטמעת נהלי עבודה והסדרי אבטחה חדשים. הקמת מערך האבטחה האחוד תרם רבות לצמצום מופעי החדירות למחנות נתן, והעלה את רמת האבטחה במחנה. האיחוד תרם להעצמת שיתוף הפעולה בין היחידות במתחם מחנה נתן בתקופתו של רפי ידע היחש"ם הישגים רבים, אשר בעיקרם- נקבעו נורמות שירות משופרות (כמדד פנימי ביחש"ם) בהתאם לצרכי הלקוחות בגזרה בדגש על גזרת הבט"ש.

היחש"ם השתתף וזכה בתחרות סדנה מצטיינת חיילית במקום הראשון- סדנה ייעודית (אוגוסט 2002), הישג נוסף שהיחש"ם רשם לעצמו בתחום הבטיחות, היחש"ם הוסמך לתקן הבטיחות ת"י 18.001(אוקטובר 2002), השתתפות בתחרות במסגרת פרס האיכות הלאומי וזכייה



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

בציון לשבח מראש הממשלה (נובמבר 2002). השתתפות וזכייה בתחרות סדנה מצטיינת חיילית במקום הראשון-סדנת קציעות (אוג' 2003).

ביולי 2004 סיים אל"ם רפי סדן את תפקידו ופרש מצה"ל, בהותירו אחריו יחש"ם מסודר מאורגן ומגובש חברתית, ובמקומו התמנה אל"ם יורם נחמן.



תמונות מתוך טקס החלפת מפקדי יחש"ם ביולי 2004



סמל עידן סדן ז"ל
בן 20 בנספלו

כשנה לאחר סיום תפקידו ביחש"ם, אירע אירוע טרגי במשפחת סדן, באירוע זה שכל אל"ם רפי סדן את בנו את בנו **סמל עידן סדן ז"ל**, שנהרג במהלך שרותו הצבאי בתאונת דרכים במהלך חופשה. סמל עידן סדן ז"ל בן דורה ורפי סדן, נולד ב-כ"א בחשוון תשמ"ו, 5/11/1985. עידן גויס לצה"ל בתאריך 29/03/2004 לחיל החימוש, במסלול יעודי לקצונה. הוא עבר קורס מקוצר לנשקים והוצב לסיפוח כמאחזק נשק קל בגדוד "שועלי שמשון" שבחטיבת גבעתי בפיקוד דרום. הוא התאהב במקום ובאנשים, דבר שגרם לו להתלבט קשות האם להמשיך במסלול הייעודי לקצונה. בבוקרו של יום שבת, כ"ט באדר ב' תשס"ו, 09/04/2005 נהרג עידן בתאונת דרכים, הוא ישב במושב האחורי במכונית פרטית בה נהג חברו, חגור בחגורת בטיחות. חבריו של עידן הקימו אתר אינטרנט לזכרו המתעד תחנות שונות בחייו ומכיל דברי הספד ומילות פרידה שכתבו לו כל אוהביו.



רע"ו הפעלה בתקופתו של אל"ם רפי סדן:

סא"ל מוטי ברבי
2001-2004



התקופה: 2004-2007

המפקד: אל"ם יורם נחמן



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

תקופת ההתנתקות ומלחמת לבנון השנייה

אל"ם יורם נחמן התמנה למפקד יחש"ם ביולי 2004, בטקס מרגש מאוד. בתקופת כהונתו כמפקד היחש"ם, השתנתה תפיסת היחש"ם בהתאם לרוח במפקד. **"היחש"ם יהיה הגורם המרכזי והמקצועי ביותר במרחב פיקוד הדרום בשגרה ובחירום"**, **"היחש"ם יהיה יחידה מבצעית של פיקוד הדרום הזמינה לתמיכת המערכה הפיקודית ככל שתידרש"** מתוך שיחת הפתיחה ומתוך האני מאמין בכניסה לתפקידו של אל"ם יורם נחמן. לאחר השיחה היה ברור ביחש"ם, שקיים שינוי בתפיסה שכן היחש"ם הוא לא רק יחידה חימושית אחזקתית אלא יחידה פיקודית מקצועית המאפשרת קיום שגרת בט"ש ואימונים ומשתלבת במשימות הפיקוד לא רק בתחומי האחזקה. בתקופתו של אל"ם יורם נחמן ביצע היחש"ם משימות לתמיכת הפיקוד מעבר לפעילות האחזקה.

במיוחד בתחום הייצור, משימות כמו הקמת גדר ימית בגבול רצועת עזה, משימה לא פשוטה אשר התנהלה לעיתים תחת אש. בתקופת ההתנתקות נטל היחש"ם חלק נכבד מאוד במאמץ הפיקודי, שכן על היחש"ם הוטלה משימה להקמת מחנה "עין השלושה" אשר שימש כמפקדות ההתנתקות, לאחר הקמתו קיבל היחש"ם אחריות מלאה על ניהול מפקדת מחנה "עין השלושה" - מפקדת ההתנתקות. בנוסף היחש"ם התבקש לייצר שערים, סככות, טשטשות ואמצעים שונים לתמיכה בגזרת הבט"ש. משימות אלו ועוד רבות הביאו לשינוי בתפיסת היחש"ם לא רק בתוך היחש"ם לא גם ברמת הפיקוד, שכן היחש"ם נטל חלק פעיל בכלל המשימות המוטלות עליו כגוף ביצועי עצמאי ומרכזי.

היחש"ם במהלך ההנתקות

היחש"ם נטל חלק פעיל ומרכזי במסגרת משימות פיקוד הדרום לקראת משימות ההנתקות. במהלך ההנתקות היחש"ם פעל בשלושה מאמצים עיקריים, הראשון הקמה והפעלת מפקד הפיקוד הקדמי על כל ההיבטים, המאמץ השני מתן מענה אחזקתי בדרג ב' וסיוע בדרג א' לכלל הכוחות המשתתפים בפינוי, המאמץ השלישי המשך ביצוע תכנית עבודה יזומה הקמה והפעלת מפקד הפיקוד הקדמי. היחש"ם היה גורם מתכנן, מתאם, תומך ומוציא לפועל של הקדמת מפקדת הפיקוד הקדמי בעין השלושה, משלב התכנון ועד שלב הפירוק. תחילה עסק היחש"ם בהקמה ומיסוד המתחם המנהלתי



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

במפקדת הפיקוד הקדמי בעין השלושה אשר כלל מאהל, חדר אוכל, שטחי הצללה, אפסנאות, בית כנסת ושילוט המתחמים. לאחר מכן עסק היחש"ם במיסוד המתחם המבצעי. נעשתה עבודה בתחום הצללת המתחם, שילוט, תיחום וריהוט המשרדים והחמ"לים. בשלב הסופי היחש"ם היה אחראי על תפעול המחנה בהיבטי אבטחה, משמעת, הסעדה וכיבוד, מנהלות ושירותים, בינוי, אפסנאות ושירותי גרירה. תהליך הפינוי עצמו בהנתקות, היחש"ם לא השתתף אך תמך את המסגרת הפיקודית לתהליך הפינוי, תוך ניהול ואחזקת מפקדת הפיקוד הקדמי, ומתן מענה אחזקתי בדרג ב' וסיוע בדרג א' לכלל הכוחות המשתתפים בפינוי.



בסיום תהליך ההינתקות אנשי היחש"ם סייעו לקליטת המפונים בתחומים מגוונים כגון, סיוע בפירוק חממות ולולים במתחמים החקלאיים של עצמונה, סיוע בפינוי בית הכנסת בנווה דקלים, מספר נשות קבע מהיחש"ם נשלחו לסייע בקליטת המפונים בבתי מלון, מחלקת הייצור של היחש"ם סייע בפירוק ויטראז'ים בבתי הכנסת, בנוסף הרכבת שילוטים בעוטף עזה וביצוע עבודות פירוק גדרות ושערים

בכפר דרום, בנוסף היחש"ם סייע בהעברת קרווילות תוך שימוש בכלי ריתוך צבאיים לחיזוק המבנים בכדי לאפשר הרמתם בעזרת מנופים והעברתם לעוטף עזה לשטחי מדינת ישראל.



לסיכום, ניתן לומר שהיחש"ם סייע רבות למשימות הפיקוד בהליך ההינתקות, החל משלב ההקמה ותחזוקת מפקדת הפיקוד הקדמי תוך סיוע למפונים בהליך הפינוי, וסיוע לתחום האחזקתי ליחידות אשר השתתפו בפינוי, ולסיום פירוק מתחם עין השלושה ובכל זאת תוך המשך ביצוע

תוכנית עבודה יזומה ושמירה על רמת שירות גבוהה.



תמונה מטקס סגירת מחנה עין השלושה (על טקס זה היה אחראי רס"ר היחש"ם, בתמונה נראה הרמטכ"ל רא"ל דן חלוץ מצדיע לרס"ר מפקדת הפיקוד (רס"ב יוסף מימוני) :

במהלך תפקידו אל"ם יורם נחמן הוביל לשיפור ושדרוג תשתיות היחש"ם, הוקם מטווח ירי במתחם מחנה נתן, הוקם מבנה אלקטרו-אופטיקה

חדש במתחם מחנה נתן, הוקם מבנה מנועיה חדש, הוקם מבנה למחלקת תת מכללים ביחש"ם, הקמת מתחם למרכז למידה טכנולוגי פיקודי (מלט"פ) במתחם מחנה נתן. כמו כן הוביל אל"מ יורם נחמן לשיפור התשתיות לרווחת הפרט ביחש"ם. שופצו חדרי האוכל בסדנת צאליים



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

ובמחנה נתן, נפתחו שני בתי כנסת ביחש"ם האחד בחיון והשני במחנה נתן, בוצע טקס הכנסת ספר תורה חדש במחנה נתן, הושלם ציוד לחדרי כושר לחיילי היחש"ם והוקמו מועדונים לכלל הפלוגות ביחש"ם. הוקם חדר הנצחה ומורשת יחש"מי, הוקמו מגרשי חנייה במתחם מחנה נתן, מחלקת הייצור יצרה פרגולות, אדניות ופינות ישיבה לחיילים, ניתן דגש רב למיסוד משרדים למפקדי המחלקות בכלל היחש"ם עפ"י מודל שקבע יורם.



הכנסת ספר תורה למחנה נתן



הרב יעקב איפרגן (הרנטגן) קובע מזוזה בחנוכת בית כנסת



חניכת חדר מורשת והנצחה

במהלך שלושת שנות כהונתו של יורם עבר היחש"ם שינויים וארגונים רבים. ראשית שינה שם היחידה ליטא"ם (יחידה טכנולוגית אחזקתית מרחבית) מתוך הבנה כי היחש"ם הוא הגוף הטכנולוגי המרכזי במרחב פיקוד דרום. לאחר מכן כחלק מרה-ארגון מערכי האחזקה בשגרה בוצע איחוד של מערכי האחזקה במחנה קציעות- הקמת המטא"ם הראשון בצה"ל- (מרכז טכנולוגי אחזקתי מרחבי). התהליך החל בתקופתו מפקד היחש"ם הקודם אל"ם רפי סדן, אך יורם תרם רבות להצלחתו בתפקידו הקודם כסגן מחש"פ והן כמפקד היחש"ם בזמן הטמעת התהליך. בתחום האחזקתי היה גידול משמעותי בתוכניות העבודה בתחום הרק"ם והחט"כ לאור סגירת פלוגת הרק"ם ביחש"ם מרכז. פלוגות הרק"ם ביחש"ם עבדו ימים כלילות בכדי לעמוד בדרישות הגבוהות שהציב יורם ובגידול המשמעותי בהיקפי הפעילות, כך היה. כמו כן, כחלק מהשינויים הארגוניים בצה"ל עבר היטא"ם מאלר"ם (אגף לוגיסטיקה, רפואה, ומכרזים) למז"י (מפקדת זרוע יבשה). לאחר כשנה



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

בערך חזר היחש"ם לאלר"ם. במהלך מאי 2006 התרחש אחד השינויים המרכזיים ביטא"ם בתקופתו של יורם, השינוי היה קליטת יט"פ (בצ"פ) כפלוגה נוספת ביטא"ם, הדבר הביא לשינוי בתפיסת היטא"ם שוב שכן אנו לא עוד "נתפסים" כיחידה חימושית אלא כיחידה טכנולוגית אחזקתית ונותנת מענה גם בתחום החימושי וגם בתחום התקשוב. השינוי דרש ממטה היטא"ם לימוד תחום תקשוב, מסוג יחסי גומלין ועדכון תהליכי העבודה.



לאחר קליטת היט"פ כפלוגה ביטא"ם ניכר היה כי היטא"ם תרם רבות לשיפור הליכי העבודה ביט"פ והעלאת רמת השירות של היחידה תוך עמידה בסטנדרטים הגבוהים של היטא"ם בתחום האיכות והבטיחות. במהלך אוגוסט 2007 חזרה היט"פ לעוצבת התקשוב כחלק מהנחיות הרמטכ"ל לחיזוק אגף התקשוב בצה"ל. שינוי נוסף שתרום רבות להעלאת כשירות היחש"ם ואפשר ליטא"ם להיות יחידה מרכזית בפיקוד הינו הקמת המלט"פ (מרכז למידה טכנולוגי פיקודי), הדבר אפשר פתיחת קורסי OGT אשר שימש ככלי מרכזי להזנת כוח אדם חובה לפלוגות היטא"ם, בנוסף המרכז אפשר פתיחת כיתה ללימוד הנדסאי תו"ן עבור אנשים הקבע ביחש"ם בפרט ובפיקוד הדרום בכלל. בתוך המלט"פ קם מרכז מבחנים מרחבי ושלוחה של בסיס ההדרכה למקצועות החימוש לביצוע והכנה במבחני שלב. דבר אשר תרם רבות ליטא"ם להיות יחידה מרכזית בפיקוד. שינויים ארגוניים אלו ועוד רבים אחרים, לצד העשייה מעבר לתחומי הליבה ורוח המפקד הם מימוש לסיסמת היטא"ם בתקופתו של יורם "את הבלתי אפשר תשאירו לנו". לצד העשייה הרבה בתחומי האחזקה נעשתה עשייה פוריה בתחומי האיכות והבטיחות.

במהלך תקופת פיקודו של אל"ם יורם נחמן הוסמכה היחידה לתקני איכות בינלאומיים- תקן לניהול איכות כוללות ISO9001, לתקן לניהול איכות הסביבה ISO14001, היטא"ם בתקופה זו היה הארגון הראשון שקיבל הסמכה לתקן איכות הסביבה בפיקוד הדרום. בוצע צוות שיפור בתחום איכות הסביבה בפלוגה הייעודית אשר כונתה "הספארי הדרומי", שבמסגרתה נבנו בובות בדמויות של חיות בגודלם המקורי בטבע למחזור פסולת המיוצרת בפלוגה. בתחום הבטיחות בוצע שינוי אשר במסגרתו גוף הבטיחות היטא"מי מוסד כצוות במדור הטכני בענף ההפעלה, שינוי זה תרם משמעותית לקידום תחום הבטיחות ביחידה, כמו כן היחש"ם הוסמך לתקן ניהול תחום הבטיחות בארגון, תקן ISO1801. במהלך שלוש שנות כהונתו של יורם, חל שיפור חד באווירת הבטיחות



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

ביט"אם אשר בא לידי ביטוי בצמצום תאונות העבודה וימי ההיעדרות בגינם, ובנוסף עלייה באחוז דיווח "כמעט ונפגע" ביחידה.

שיתוף הפעולה עם הקהילה היווה חלק חשוב ובלתי נפרד מפעילות היט"אם בתקופתו של יורם. במהלך תקופתו, הוקם מחסן תרומות יטא"מי למשפחות חיילים נזקקות, בנוסף כל פלוגה ביצעה פרויקט יחודי לתרומה למען הקהילה. ההכרה ביטא"ם כגוף התורם לקהילה לא איחרה לבוא, במהלך 2006 היחש"ם זכה בפרס קצין חינוך ראשי על פרויקט אימוץ בית ספר "יסודות" בב"ש ע"י פלוגה ייעודית, שבמסגרתו משולבים תלמידים בעלי מגבלויות עם המסגרת הצבאית. התלמידים במהלך שנת הלימודים עוברים תהליך "חיול" בפלוגה ייעודית משתלבים במחלקות העבודה בפלוגה ותורמים רבות הן בעשייה והן בהווי הפלוגתי ומשפיעים על המוטבציה והזהות הפלוגתית והיטא"מית. בכל שנה מקבלים התלמידים דרגות בדומה לחיילי החובה בהתאם לוותק בטקס חלוקת דרגות בפלוגה. בסוף תהליך של שנתיים התלמידים משתחררים מהפרויקט בטקס פרידה מרגש. בנוסף בוצעו פרויקטים רבים בתחום התרומה לקהילה ביחש"ם אשר כללו בין היתר צביעת בתי קשישים ונזקקים, לימוד מחשבים לילדים בבית חולים סורוקה, פעילות עם עמותת יחדיו.

"קו לחיים" וחבד (בתחום חלוקת המזון), פרויקטים אלו ועוד רבים תרמו רבות לחוסן המנטלי של אנשי היט"אם באותה תקופה. לצד העשייה נעשתה פעילות בתחום החברתי, אחת לשנה בוצעו אירועים חברתיים למשפחות אנשי הקבע, כמו יום המשפחה ונופש משפחות, מסיבת חנוכה ופורים, קיום ערבי פורשים, וערבי גיבוש בפלוגות. לחיילי החובה בוצעו ימי כיף לכל פלוגה וכן התקיימו טיולים פלוגתיים אחת לשנה והשתתפות בסדרת חינוך וחיזוק הזהות היהודית.





יחש"ם דרום במלחמת לבנון השנייה

במהלך יולי 2006 פרצה מלחמת לבנון השנייה, למעשה המלחמה החלה ב12 ביולי בפעילות חיזבאללה שכללה התקפה על סיור של צה"ל בתוך גבול ישראל, חטיפת שניים מהחיילים בסיור, אהוד גולדווסר ואלדד רגב ז"ל והריגת ארבעה, כל זאת תוך כדי פעילות הסתה של שיגור רקטות לכל איזור הצפון. בעקבות החטיפה צה"ל פתח ב13 ביולי במבצע "שכר הולם" כנגד החיזבאללה בלבנון והמשבר התפתח להתקפה כוללת של ישראל על יעדים בכלל שטח לבנון ומנגד ירי מסיבי של החיזבאללה לכל צפון הארץ. בשלבים הראשונים למלחמה עיקר ההתקפה הישראלית התרחשה דרך הפצצות של חיל האוויר בהפגזות ארטילריה מהים והיבשה, אך ככל שנמשכה הלחימה גדל היקף הפעילות הקרקעית של הכוחות הרגליים, שריון והנדסה קרבית בדרום לבנון וכפריה. מערך האחזקה שתוגבר באלפי אנשי מילואים חדורי מוטיבציה, סופק מענה מהיר לכוחות הלוחמים בשטח, וכן הצורך לשמור על רמת כשירות גבוהה של אמל"ח לאורך כל הלחימה. יחש"ם דרום תגבר את היחש"ם הצפוני בחוליות אחזקה אשר ליוו את הכוחות בחזית. היחש"ם סייע בהכשרת הכלים שיצאו מפעילות באזח"ע ועלו לגזרה הצפונית, כמו כן היחש"ם שלח חוליות אחזקה לתמיכת חטיבת גבעתי במהלך הלחימה. פעילויות האחזקה של היחש"ם התמקדו בסיוע בהכנות הרק"ם לקראת כניסה ללבנון וביציאתם מלבנון לקראת כניסות נוספות, כאשר עיקר פעילות האחזקה בתוך לבנון התמקדה בתיקונים מהירים וחילוצים נועזים שבמרביתם בוצעו בשעות הלילה ותחת אש. כיתות האחזקה של היחש"ם פעלו לאורך כל הלחימה ללא הפסקה סביב השעון, נשלחו כיתות בכל יום לתקן ציוד במגוון תחומי האחזקה, כל זאת לצד סיוע ליחידות המילואים שגויסו לסיוע בקליטת יחידות מתגברות מיתר הפיקודים. מתוך ניתוח סיכומי הלחימה, ניתן לומר כי היחש"ם הדרומי תרם רבות והצליח לשמור על אחוזי כשירות מבצעית גבוהים לאורך כל הלחימה ולספק פתרונות יצירתיים בזמן אמת לאתגרים שבהם נתקלו הכוחות בשטח.

באוקטובר 2007 סיים אל"ם יורם נחמן את תפקידו ופרש מצה"ל ובמקומו התמנה לתפקיד אל"ם שחר גלעד.



רע"ן ההפעלה בתקופתו של יורם נחמן:
סא"ל ניסים כהן 2004-2007



התקופה: 2007-2010

המפקד: אל"ם שחר גלעד



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

מבצע עופרת יצוקה

אל"ם שחר גלעד התמנה לתפקיד מפקד היחש"ם ב-31 לאוקטובר 2007, את הפיקוד על היחש"ם קיבל מאל"ם יורם נחמן, וזאת לאחר מסלול תפקידים במערך הליבה של חיל החימוש, כאשר ניתן לומר שזהו תפקידו הראשון בגזרה הדרומית. שחר מספר כי ביצע הכנות רבות והיערכות לתפקיד מפקד היחש"ם טרם כניסתו לתפקיד, הדבר התבטא בהשתתפות באירועי היחש"ם, שיחות עם מפקדים בעבר והתייעצות עם מפקדי יחש"ם מקבילים, סיוע ביועץ ארגוני ולמידת היחש"ם ויצירת תמונה כללית להתחלת העבודה ביחש"ם.

עם כניסתו לתפקיד הפיץ שחר את ה"אני מאמין" שלו לארגון, נכתב חזון וייעוד מחדש ליחש"ם, ומתוך רוח המפקד ניתן היה להבין ששחר ראה את היחש"ם "כנבחרת מובילה" בכל התחומים. אנשים מספרים ששחר תמיד דיבר לאנשים "בגובה העיניים", ובדרכו המיוחדת, הנעימה והצנועה הוביל את היחש"ם להישגים רבים גם ברגעי האמת. שחר הביא עימו מוטבים של מוסר, כבוד האדם, סבלנות, רגישות, נימוס, יושרה ודוגמא אישית. בתחילת דרכו עסק שחר בעיצוב התרבות הארגונית ביחש"ם. שחר דגל בשקיפות המידע ביחש"ם, ובניצול הזמן, אנשים מספרים כי בתקופתו של שחר ניתן דגש רב לניהול הזמני ביחש"ם. ומתן דגש רב לעמוד בל"ז שנקבע, עמידה בל"ז מתחילה בהתייבבות לדיון, דרך ביצוע המשימה וכלה במעקב בקרה. ההגעה בזמן לכל מקום כערך, שחר הכין לו"ז עבודה מסודר ביחש"ם על פי עוגנים.

כחלק מעיצוב התרבות הארגונית ביחש"ם, שחר שם דגש רב בערך הסובלנות- לדבריו "**הסובלנות אינה תפיסת עולם שנדרש לאמץ באמצעות הקשבה לגישות ולתפיסות שונות, ודעות חריגות כך שנבטיח איכות סביבת עבודה משופרת ותוצאות סופיות טובות יותר**". נוסף על כך, הסובלנות באה לידי ביטוי גם בטיפול הפרט, אנשים מספרים שלצד הסובלנות עמד טיפוח המשאב האנושי כערך ביחש"ם מתוך הבנה כי המשאב האנושי הינו המשאב החשוב ביותר ביחש"ם, תחילה יישמו נהלים מחייבים ביחש"ם- נוהל קליטת חייל חדש ביחש"ם, מדיניות דלת פתוחה, ביצוע ראיונות,



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

הקפדה על רווחת הפרט בדגש על בתי כנסת, חדרי אוכל, שק"ם, פינת המתנה, מועדון, מרפאה, אפסנאות, חדרי משמר ופעילות חינוך ומורשת. אנשים מספרים שאופן הטיפול בחיילים עפ"י תפיסתו של שחר, מתחיל בהקשבה, הכרת הבעיה, בהערכה, ובמידת הצורך גם ביצוע ביקורי בית וטיפול ת"ש מהיר. עוד הוסיפו כי שחר העמיד בראש סדר העדיפויות את הטיפול ברווחת הפרט, מתוך כוונה להפוך את היחש"ם למקום נעים לשירות והגברת המוטיבציה בקרב החיילים.



**כתבה בנושא רווחת הפרט מתוך עיתון
חדשות חיל חימוש (מרס 2008)**

תחום התרומה לקהילה גיבש דגש רב בתקופתו של שחר, החברה והקהילה הפכו להיות חלק בלתי נפרד מעיסוקו של היחש"ם, כל פלוגה ביחש"ם העמיקה את הקשר עם גוף קהילתי ונוצר חיבור הדוק בין הפלוגות ביחש"ם והגופים השונים, דוגמא לכך הינה שיתוף פעולה בין פלוגת קציעות לבין בית העיוור בב"ש. בתחילת ההתקשרות הפלוגה ביצעה פעילויות לאחזקה ושיפור פני המעון, אך עם הזמן חוזק הקשר ולבקשת החיילים המתנדבים, בוצעו מסיבות בחגים ופעילויות חינוכיות בבית העיוור. משיחה עם מפקדים מפלוגת קציעות בנושא נראה כי החיילים יזמו מספר פעמים פעילויות חינוך בבית העיוור, וכי הרגשת התרומה הייתה להם לערך ותרמה להגברת המוטיבציה לשירות ולחוסן המנטאלי של הפלוגה בתקופה זו.

דוגמא נוספת להעמקת הקשר עם הקהילה, מוזכרת בכתבה מתוך אתר דובר צה"ל שפורסמה ב-27 ביוני 2012 בנושא שילוב תלמידים בעלי נכויות וצרכים מיוחדים בעשייה הצבאית ביחש"ם בסדנת לאלקטרואופטיקה נשק וצ"י.

כן אנחנו יכולים

"הוא ילד עם הרבה קשיים ומאז שהגיע לפרויקט הוא פשוט פרח".

תוכנית "אתגר" הפועלת כבר 6 שנים, מציבה מתנדבים בעלי צרכים מיוחדים ביחידות צה"ל השונות. הצעירים, הוריהם ומפקדיהם השתתפו במפגש מרגש ביחש"ם של פיקוד הדרום, "מאז שהוא הגיע לכאן הוא פשוט פרח", סיפרה אחת האמהות על בנה ביחש"ם דרום ערכו פעילות להורים של מספר חיילים מאוד מיוחדים. במסגרת פרויקט אתגר, שהחל ב-2004, מאמצת היחידה נערים ונערות מבית ספר לילדים בעלי צרכים מיוחדים "יסודות" בבאר שבע. במסגרת התוכנית, מתנדבים צעירים אלה לצה"ל ומוכיחים לכולם שגם הם חלק יצרני ותורם לחברה.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



"בפיקוד הדרום יש מדור מתנדבים שמאתר ומציב מתנדבים ביחידות שונות ברחבי הפיקוד", מסבירה רס"ן אלה לוי, רמ"ד מתנדבים במרחב דרום, "במהלך תהליך האיתור פנה אלינו בית ספר יסודות בבקשה לאפשר לתלמידיו להתנדב. מטרת ההתנדבות היא שילוב האוכלוסייה בחיי היומיום, ההתנדבות חושפת את התלמידים לאנשים חדשים, פעילות חדשה והם מרגישים שהם תורמים לצה"ל בדיוק כמו כל אחד אחר".

במהלך היום סיירו ההורים במחלקות השונות וראו במו עיניהם במה ילדיהם עוסקים ועם מי הם עובדים. עדיאל, הנמצא בשנתו האחרונה בפרויקט, שמח להציג בפני הוריו את כל החברים והמפקדים.

אימו, רחל אפטבי, סיפרה על השינוי שההתנדבות ביחש"ם חוללה בבנה: "הוא ילד עם הרבה קשיים ומאז שהגיע לפרויקט הוא פשוט פרח. היו לו בעיות אוכל קשות מאוד ופתאום הן נעלמו, כי הוא ראה כאן אנשים שאין להם בעיות דומות. זה גם תרם לו המון מבחינת העצמאות, כיוון שביחש"ם התייחסו אליו כשווה וקבלו אותו בידיים פתוחות. הוא גם ראה איך האנשים בבית מכבדים אותו על זה שהוא מתנדב ואיך התרשמו מזה שהוא מגיע עם מדים. השיפור הזה עזר לי להתמודד עם הקשיים שלו כיוון שהוא מסוגל עכשיו לבקש עזרה גם אם אני לא לידו". בסוף יום ההורים קיבלו המתנדבים במעמד מרגש דרגות מהוריהם וממפקד היחש"ם לעיני חיילי כל המחלקות. מפקד היחש"ם אל"מ שחר גלעד, אמר כי "הפרויקט הזה מחמם את הלב לכולם, להורים, לילדים ולחיילי היחש"ם. זה כיף לראות אותם מגיעים, נהנים ותורמים ואני מקווה שהפרויקט רק ימשיך הלאה ויגדל".

היחש"ם במבצע "עופרת יצוקה"

בתאריך 19/12 הסתיימה תקופת ה"תהדיא" עפ"י תאריך היעד, החמאס ניצל את תקופת הרגיעה להמשך תהליך ההתעצמות בדגש על תוכנית המגננה, יכולת הפגיעה ע"י ירי רקטי ופיגועי מדף. בתאריך 24/12 החל החמאס בירי רקטות ופצמ"רים לכלל ישובי הנגב ולעיר אשקלון, מתוך אסטרטגיה להגיע בקצה לרגיעה מחודשת בתנאים משופרים. בתאריך 27/12 בשעה 11:30 תקף צה"ל יעדי חמאס ברצועה. יחש"ם דרום כגוף אחראי על מתן מענה אחזקתי חימושי בדרג ב' נערך לתמיכת המערכה עפ"י התוכניות הפיקודיות. בתאריך 27/12 נפתח חמ"ל היחש"ם וב-28/12 כלל תאי שליטה הפלוגתיים לצורך ניהול מערך האחזקה במדרג הפיקודי.

היחש"ם תמך ברעיון האחזקה הפיקודי בהתאם למעגלי האחזקה, ריכז את כלל צורכי האחזקה במדרג הפיקודי וסיפק מענה אחזקה לכוחות דרג ב' וכן סייע בדרג א' בהתאם לצורך. ב"עופרת יצוקה" הפעיל היחש"ם פלק"ד משימתי המבוסס על סדנת צאלים מתוגברת, למתן מענה אחזקתי לגזרת אוגדת עזה.

היחש"ם תמך את מאמץ האחזקה הפיקודי בהכשרת מכללי אל-אופ וחט"כ ע"ב יחידות המנועיה והאופטרוניקה, תוך גיוס סלקטיבי בהפעלה משולבת של כוחות הסדיר והמילואים. חוליות האחזקה



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

של היחש"ם הופעלו מתוך מחנה נתן עפ"י תיאום מפקד פלק"ד עזה מול אוג' עזה או עפ"י דרישות או קריאות לתיקון תקלות במגננים ושטחי כינוס. בוצעה דחיפת מכללי חט"כ/בק"ש בשירים עד רמת הגדוד בשטח, ודחיפת חלפים עד הגדודים ופינוי בלאי. לאור נפילת פצמ"רים בגזרת נחל עוז, התקשה מצל"ח לנפק פרטי צל"ם ליחידות ולכן הוחלט על הקמת מחסן קדמי בפלוגת צאלים לניפוק ותמיכת היחידות בשטח.

נשלחו חוליות לאחזקת צ"י לסיוע ליחידות באחזקת גנרטורים ותמיכת חמ"לים הפרוסים בשטח. כחלק ממשימות היחש"ם בלחימה בוצעו לראשונה הכשרות לרק"ם פגוע בשטח ע"י פלק"ד עזה ובנוסף הכשרות לרק"ם פגוע במחנה נתן ע"י פלוגת הרק"ם, וזאת בכדי לצמצם את זמן השינוע וטיפול בכלים במש"א ולהחזיר בזמן מצומצם את הצל"ם לכשירות בשטח.



עם יציאת הכוחות משטח הרצועה הפעיל היחש"ם חוליות אחזקה משימתיות לסיוע בהעלאת כשירות הצל"ם ול"הגברת מוכנות", כל מ"פ ביחש"ם קיבל אחריות לליווי תהליך החזרה לכשירות של היחידות היוצאות.

מתוך סיכום מפקד היחש"ם למבצע "עופרת יצוקה":

"המבצע הצבאי יצא לדרך, במטרה ברורה וחדה: ליצור פגיעה קשה בתשתיות החמאס, לצמצם את הירי לשטחי מדינת ישראל וליצור תנאים לשיפור המצב הביטחוני בדרום. לצד הלוחמים בקווים הקדמיים ביותר, עזרתם ב"העלאת הכוננות", ליחידות הלוחמות ובכל משימה או צורך שעלו מן השטח. העוצמה שנתתם בשטח במקצועיות ובאיכותיות, באה לידי ביטוי, יותר מכל באחזקה ובהעלאת הכוננות.

האדם הינו מקור עוצמתו של צה"ל והוא המשאב העיקרי, אם לא היחידי המצוי ברשותנו ויחדיו אנחנו "נבחרת מנצחת".

אל משימה זו, כמו גם אל המשימות הנוספות העומדות בפניכם כאנשים היחש"ם, אתם הגעתם עם הידע, המקצועיות והערכים אותם רכשתם במסגרת מסע ארוך ומעמיק ברגיעה ובתרגילים אותם ביצענו לאורך השנים. נערכנו והתכוננו זמן רב ליום פקודה וברגע האמת עמדנו במבחן העליון שכל צבא נדרש לעמוד בו."



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

בתקופת שירותו של אל"ם שחר גלעד בוצעה קפיצת מדרגה בתחום הכשרת המנועים לנגמ"ש ורק"ם, בשנת 2008 נגזר הסרט ונחנך מבנה ייחודי מסוגו בצה"ל אשר נבנה לצורך מענה וחשיבה לירידת צה"ל דרומה, למתן מענה לתחום החט"כ לכלל המרחב ובראיה לחירום. אולם המנועיה החדש היווה קפיצת מדרגה בתחום התשתיות ובדגש על התחום הטכנולוגי, תוך שיפור סביבת העבודה, והיכולת לעבוד בתאי הרצה לחט"כ המאפשרת צמצום נזקי הרעש בזמן עבודת החט"כים. העבודה באולם המנועיה החדש שיפרה משמעותית את יכולת התיקון של המנועים וכן תרמה רבות ליחש"ם בתחום המוכנות לחירום והעלאת כשירות יחידת המנועיה במילואים.

אנשים מסכמים את היחש"ם בתקופתו של שחר, כשלוש שנים מרתקות ומאתגרות בהן היחש"ם עבר תהליכים ושינויים רבים, התקופה מיוחדת במינה שכונתה "היחש"ם בחירום" שהחלה בהכנות לתרגיל יחש"ם ולאחר מכן השתתפות במבצע "עופרת יצוקה". אירועים מעצבים אלו השפיעו באופן ניכר על העשייה ביחש"ם, ביצירת מענה אחזקתי ובהגדרת היחידה כנבחרת מנצחת, בעלת תרבות ארגונית וסטנדרטים גבוהים.

בנובמבר 2010 סיים אל"ם שחר גלעד את תפקידו כמפקד היחש"ם ומתוך הכרה בתרומתו הרבה ליחש"ם מונה למפקד חימוש פיקוד הדרום, ובמקומו התמנה לתפקיד מפקד היחש"ם אל"ם חיים אזולאי.



רע"ן הפעלה בתקופתו של אל"ם שחר גלעד:
סא"ל עידו לוי
2007-2010



התקופה: 2010-2013

המפקד: אל"ם חיים אזולאי



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

ב-12 לנובמבר 2010 קיבל אל"ם חיים אזולאי את הפיקוד על יחש"ם 653 לאחר שביצע שורה של תפקידי ליבה במערך השטח ובניהם קצין חימוש חטיבת שריון (עוצבת "ברק"), ק. חימוש אוגדת מילואים (עוצבת "עמוד האש"), ק. חימוש אוגדה סדירה (עוצבת "געש") וראש ענף שדו"ת במפקדת חיל החימוש. טרם כניסתו לתפקיד ביצע מערכת ההכנות מקיפה שכללה ביצוע אבחון יחידה מקיף, פגישות עם מפקדי יחש"מים בעבר, רמ"חים וקחש"ר. ושם דגש על פגישות תאום ציפיות עם מפקדי חטיבות. מתוך כך הגדיר חמישה עקרונות לתחומי העשייה:

- ➔ מוכנות לחירום.
- ➔ טיפול בפרט.
- ➔ שיפור, שינוי וייעול תהליכי עבודה במפקדת היחש"ם ובפלוגות.
- ➔ שיפור סביבת העבודה.
- ➔ פשטות תהליכים.

לטענת מפקד היחש"ם: "אבחון היחידה עזר לי להגדיר את חמשת הקווים המנחים שילוו את עבודת היחש"ם בכלל התחומים תוך יצירת שפה אחידה והגדרת אחריות בין מטה היחש"ם והפלוגות." את תקופת כהונתו ופועלו של אל"ם חיים אזולאי הגדירו ותיקי היחש"ם "מחזון למציאות" או כפי שציין זאת ע. לתפעול רס"ן נתי שמואל: "ברור לנו שהכול ניתן לביצוע, חולמים בלילה ומבצעים בבוקר". העיסוק בפרטים בכלל תחומי העשייה ביחש"ם, תוך הקפדה על תכנון נכון ומדויק, קבלת אישורים, איכות הביצוע ובדגש על סגירת תהליכים, זה המאפיין העיקרי והמצפן בפועלו של אל"ם חיים אזולאי.



מוכנות לחירום →

○ תחום זה הוגדר על ידי מפקד היחש"ם כראשון במעלה. העלאת מוכנות וכשירות היחש"ם והעיסוק בתחום זה בשגרה יכין את היחידה לשעת פקודה שכללה ביצוע תרגיל "חיים חדשים", רענון כלל הפקודות האופרטיביות, נבנו חמ"לים למשקים המטכ"ליים ותאי שליטה לפלוגות, עודכנו שבצ"קים למסגרות, בוצעו אימונים מקצועיים לאנשי המילואים ביחש"ם, הוקמו מחסני חירום לטובת הצטיידות אישית של אנשי המילואים והכיתות לשע"ח.

תאי שליטה →

○ כמו החמ"לים של היחידות המטכ"ליות גם בפלוגות החוץ שופצו והותאמו תאי השליטה עפ"י אפיון שבוצע ע"י כל מ"פ המותאם ביותר למסגרתו בהתאם למשימותיו ולתורה החילית. כחלק מיישום לקחי מבצע "עופרת יצוקה" הוסב מחסן נטוש בפלוגת צאלים לתא שליטה ובנוסף הוסב מחסן נוסף לטובת נציגי צח"מים המגיעים להזמנת חלפים, אשר יצר מרכז הזמנות אחוד לכלל הכוחות. מבצע התאים התקיים לאחר ביצוע אימון, תרגול ועבודה משולבת עם אנשי המילואים. במתכונת של 24 שעות עבודה רציפה.

אימון יחש"ם 2011 →

בסוף שנת 2011 בוצע אימון יחש"ם אשר קדם לו שבוע הגברת מוכנות היחש"ם למלחמה. במהלך שבוע זה אומנו כלל כיתות היחש"ם, בוצע תרגול נוהל גיוס חירום, מסדרי מוכנות וכו'. אחד מיעדי התרגיל כפי שהוגדרו ע"י מפקד היחש"ם היה: מבצע מערכי החירום ביחש"ם. "אימון בסדר גודל כזה מאפשר לי לבחון ולבדוק את מערכי החירום ביחש"ם בהתאם לשינויים שביצענו בתקופה שקדמה לתרגיל כרלוונטיים ומותאמים למלחמה" מתוך דבריו של אל"ם חיים אזולאי.

הוסיף מ"פ רס"ן ממן מאיר ואמר: "מסכת ההכנות לתרגיל הייתה עצומה. לא היה פרט שלא חשבנו עליו, בכל תחום נדרשנו לאישורי תוכניות והדאגה העיקרית הייתה לאיש המילואים מרגע גיוסו ועד לרגע שחרורו".

המשקים המטכ"ליים תורגלו עפ"י שתי משמרות ובתפוקות מקסימאליות, מפקדת היחש"ם הפעילה את החמ"ל המרכזי וכלל הנתונים וההנחיות הועברו ליחידות ב"נוהל חמ"לים". "במסגרת סיכומי התרגיל שביצעתי עם מפקדים ואנשי המילואים נוכחתי לדעת כי העבודה שנעשתה בתחום החירום ובהכנות לתרגיל הוכיחו את עצמן. הופקו לקחים ונכתבה תוכנית עבודה ליישומם" מתוך דבריו של אל"ם חיים אזולאי.



מחסני חירום והכיתות

מחסני החירום של מפקדת היחש"ם ופלוגות הפנים היו מרוכזים במחסן אחד גדול שהיה צריך לתת מענה לכלל אנשי המילואים באותה עת ובאותו מקום. "היה לי חשוב לתת עצמאות לכל מסגרת. הן בשלב גיוס הכוח וכמובן שבשלב הפעלת הכוח". מתוך דבריו של אל"ם חיים אזולאי.

מתוך ראייה ומדיניות זו הוקם מחסן חירום לכל מסגרת הכולל ציוד הצטיידות אישי וכ"ע. בנוסף הוקמו מחסנים עפ"י כמות הכיתות אותם מחויב היחש"ם להפעיל בשעת חירום. "בשלב הראשוני היה לי חשוב שלכול מסגרת תהיה את העצמאות שלה. מגייסת לבד, מנפקת ציוד לבד, מכינה חוליות לבד וללא תלות באף גורם. דאגנו שהכול יהיה תחת תקינה צבאית מסודרת ומאושרת".
מתוך דבריו של אל"ם חיים אזולאי.

הכיתות הוקמו במחסנים ייעודיים בפלוגות עפ"י שבצ"ק תחת ארגון ותקינה במערכות הממוכנות ואושרו ע"י החיל. כמו כן אורגנו, ניבנו ותוקנו ארגזי הכלים לבעלי המקצוע השונים.

מבצע עמוד ענן

בתאריך 14 לנובמבר 2012 חוסל מפקד הזרוע הצבאית של החמאס ברצועת עזה מוחמד ג'עברי. עם חיסולו ניתן האות לפתיחת מבצע "עמוד ענן". עם תחילת המבצע החל יחש"ם דרום בהכנות להגברת מוכנות לקראת קליטת הכוחות. פלוגות היחש"ם הכינו כיתות בכוננות, הוגברה העבודה בסככות העבודה להוצאת כלים. המבצע החל מספר שעות לאחר סיום הביקורת המטכ"לית שהביאה לידי ביטוי את מוכנות וכשירות היחש"ם. היחש"ם החל לעבוד המתכונת חירום תוך מתן תמיכה מלאה בכוחות האחזקה ובכוחות הלוחמים בשטחי ההתארגנות. תחילה הוגדרו ע"י מפקד היחש"ם מ"פים משימתיים לכל אגדה מתוך ראייה ורצון לייצר כתובת אחזקה בכירה אחת שתרכז את המענה הנדרש מהיחש"ם לכוחות הלוחמים. כמו כן הוגדרו אחראי צח"מים במתחם צאלים שריכזו את כלל הצרכים עבור הכוחות הלוחמים ושהיו חשופים לירי טילים מתמשך.
"כאן ראיתי את עוצמת היחידה הלכה למעשה. ניתן מענה מופתי לכלל דרישת היחידות הלוחמות. הוצאו כיתות תיקון למרחבי ההתארגנות והלחימה. חוסן היחידה בא לידי ביטוי בצורה מושלמת". מתוך דבריו של מפקד היחש"ם אל"ם חיים אזולאי.

טיפול וטיפוח אנשים היחש"ם

ליבת העיסוק ביחש"ם היא כוח אדם. הטיפול באוכלוסיית הקבע והחובה כללה ארגון מחדש של הצרכים בכ"א עפ"י מקצועיות, מסגרות והתאמת השיבוץ לתקינה ולבסוף אישור תוכניות פיתוח אישי לכל נגד ביחידה ע"י



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

מפקד היחש"ם. תוכנית הפיתוח האישי התמקדה בציר האישי ובציר המקצועי ע"י בניית תוכנית קורסים והכשרות.

"העיסוק בשיבוץ האנשים ביחש"ם ופיתוחם הוא עיסוק יומי המחייב את כלל המפקדים ביחש"ם אך שם את העיסוק בכ"א והדאגה לפרט בראש סדר העדיפויות". מתוך דבריה של רס"ב לימור שלגי רמ"ד משא"ן.

מפקד היחש"ם הגדיר למפקדים את הציפיות מהם בכל הקשור לתחום כ"א בדגש על שפה מקצועית תוך בחינת הצרכים וניהול מתמיד של תחום זה.

לדברי מפקד היחש"ם: "זו הדרך בה נוצר טיפול ראוי בכ"א ונוודא כי חלוקת הקורסים שוויונית ונכונה להתפתחות המקצועית והאישית של הנגדים ומותאמת לצורכי הארגון".

שיפור, שינוי וייעול תהליכי עבודה

"חלק ממחויבותי להובלת היחש"ם למצוינות חרטתי על דגלי את נושא שיפור תהליכי האחזקה אשר ישפיעו על איכות העבודה והשירות הניתן ליחידות. פתיחת תהליכים לדין יצרה דו שיח מקצועי ביחש"ם שהביא לשיפור והתייעלות בכלל הפעילות ביחש"ם בשגרה ובחירום". מתוך דבריו של מפקד היחש"ם אל"ם חיים אזולאי.

פרויקט אחל"ה

פרויקט אחל"ה (אספקת חלפים לבעל המקצוע) נולד מתוך החשיבה של קיצור משכי זמן לאחזקה, דהיינו במקום שבעל המקצוע יעזוב את עמדת העבודה, ילך למחסן החלפים, ימשוך חלפים ולאחר מכן ימשיך בעבודתו, עפ"י שיטת אחל"ה יזמין בעל המקצוע את החלפים הדרושים לו דרך מחשב באמצעות תוכנת ה-SAP (שריון), אחראי מחסן החלפים יקבל את הזמנת החלפים, יכין את מנת החלפים וינפקה לבעל המקצוע בעמדת עבודתו. פרויקט זה שינה דפוסי פעילות שהיו נהוגים ביחש"ם מאז הקמתו ואפשר לבעל המקצוע לעסוק יותר בפעילות התיקון והאחזקה. בעזרת אחל"ה נחסכו שעות אחזקה רבות אשר הופנו לטובת טיפול בצל"ם.

שיפור תשתיות

השפעת סביבת העבודה על התפקוד והאיכות הועברה ע"י מפקד היחש"ם במסמך ה"אני מאמין" שלו עם כניסתו לתפקיד. "הדאגה לפרט עוברת גם דרך סביבת העבודה שלו. אנשי היחש"ם עוסקים לילות כימים בהכשרת צל"ם, רק"ם ורכב ובאיכות גבוהה. ברור לי כי סביבת עבודה ידידותית המאפשרת לבעל המקצוע להעניק אחזקה טובה יותר תוך קיצור זמני המוצר ליחידות הקצה. המסר



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שאיש האחזקה במרכז מעלה את חדות העשייה, מקצועיות במרכז מעלה את חדות העשייה, מקצועיות הנגד וטיב המוצר". אמר מפקד היחש"ם אל"ם חיים אזולאי.

עפ"י מדיניות המפקד לטיפוח סביבת עבודה מטופחת, נקייה וירוקה מנהל כל מ"פ תוכנית פיתוח סביבתית המורכבת מיזמות פלוגתיות לטובת הכלל.

שיפור תשתיות העבודה חל על כל היחש"ם וכלל:

- ➔ החלפת כלל עמדות העבודה בפלוגה הייעודית בתחום והאופטרוניקה עפ"י אפיון שולחנות עבודה לאלקטרוניקה וטכנאי אופטי שבוצעו ע"י אנשי המקצוע בפלוגה.
- ➔ שיפור סביבת העבודה בפלוגות חיון.
- ➔ מגורי חיילים ומועדונים.
- ➔ משרדי רמ"דים ומטה היחש"ם.
- ➔ הקמת גינות ירוקות בכלל פלוגות היחש"ם.
- ➔ הקמת גן מפקדי היחש"ם ומחש"פים לדורותיהם.

חניכת חדר מורשת יחש"ם הערבה

בשנת 2002 מוזג יחש"ם הערב יחד עם יחש"ם דרום והשליטה על פלוגות חיון הועברה ליחש"ם. ביוזמה ובהובלה של רס"ן ממן מאיר שיפצו אנשי הסדנה את חדר ההנצחה והמורשת במחנה חיון.

במהלך חודש אוקטובר 2012 נחנך חדר ההנצחה והמורשת בטקס מרגש בראשות מפקד היחש"ם ובהשתתפות מפקדי יחש"ם הערבה לדורותיהם ומשפחות החללים. בטקס הוצג חדר הנצחת חללי היחש"ם, בוצע סיור למשפחות בסדנאות חיון ואף חולק שי מיום מרגש זה.

עיקרון הפשטות

אחד העקרונות המובילים במדיניות מפקד ביחש"ם אל"ם חיים אזולאי היא פשטות תהליכים. "עיקרון זה מוביל אותי בכלל התפקידים שביצעתי ובפרט בארגון כמו היחש"ם. אני לא מאמין בתהליכים מורכבים אלא בהבנה ובהעברת מסר מדויק לאנשים בכלל תהליכי עבודה. למדתי וחונכתי שמה שלא פשוט - פשוט לא יהיה וזו התובנה אותה העברתי לפקודי". מתוך דברי מפקד היחש"ם אל"ם חיים אזולאי.

ועוד הוסיף "עקרון זה מצוי כחוט השני בכל פעולה המתבצעת ביחש"ם, החל מעבודת המטה דרך פעולות אחזקה ועד המענה הניתן ליחידות הקצה".

בחודש נובמבר 2011 בוצעה ביקורת כו"כ ומטכ"לית בכלל פלוגות היחש"ם והיחידה הוגדרה בכשירות ובכוננות גבוהה מאוד, ציון הביקורת המשוקלל עמד על 93.25.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



מתוך העיתונות

לאחר שנתיים בתפקידו סוכם מפקד היחש"ם אל"ם חיים אזולאי לתפקיד רמ"ח אחזקה באט"ל.

"היחש"ם מהווה עבורי קפיצת מדרגה אישית ומקצועית המקנה לי את היכולת להתמודדות עם כל תפקיד אותו אדרש לבצע. אני חש גאווה עצומה ומודה על הזכות שנפלה בחלקי להיות חלק ולהוביל את היחש"ם הדרומי בשגרה ובחירום". סיכם מפקד היחש"ם אל"ם חיים אזולאי.

רע"ני הפעלה בתקופת כהונתו של אל"ם חיים אזולאי:

סא"ל עדי לובלסקי
2012

סא"ל ירון גלט
2009-2012





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

התקופה: 2013-2015

המפקד: אל"ם אלון שלמה



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

ביוני 2013 קיבל אל"ם אלון שלמה את היחש"ם לאחר מסלול תפקידים במערך הליבה של חיל החימוש. אלון מספר שקיבל את היחש"ם חזק, גדול ומיוצב שעבר מהפכה של תשתיות ע"י המפקד הקודם. בנוסף הסגל הישן שתרם ללמידה ואבחון מאוד ממוקד ושימור הדברים הטובים, לצד זאת הכניס שינוי תרבות של הפריה וחופש הדעה ציפיה לארגון עם חכמת ההמונים יש לה משמעות גדולה, לכן הדגש בעיקר חיילים מעבר לנגדים וקצינים.

תחומי עיסוק מרכזיים:

- ➔ **רוח היחידה** – הנחלת אווירה חיובית, מעצימה ומגובשת, תחושת שליחות כאשר כלל המדרגים מקבלים ביטוי – קצינים נגדים ובעיקר חיילי חובה שהינם 2/3 מכלל היחש"ם ניתן להם עצמאות וכוח ובעיקר כבוד ויחס הדדי.
- ➔ **מוכנות ליום פקודה** – מפקד בסיס בראיית אלון, מתעסק עם היחידה למלחמה לאורך כל שירותו. המפקד צריך להיות קשוב וערני לדרישות השטח כאשר הפלוגות נותנות מעבר למקסימום.
- ➔ **אנשים** – הערך העליון הינו כבוד הדדי וניתן כוח וסמכויות לכלל הדרגים – עם פיזור סמכויות וכל מגיעים לתוצאות מקסימליות.
- ➔ **מימוש** – כאשר התבצע החלפת מ"פים ביחש"ם באותה תקופה, העבודה הייתה במדיניות רוח היחידה של כבוד, יחס הוגן וראוי, אהבת חינם. אווירה של גיבוי וסיוע הדדי.
- ➔ **שגרה** – עמידה בתוכנית העבודה המלאה ע"פ מדדים ונורמות כאשר מודדים עשרה חודשים בשנה, שיטה שכבדה והצליחה.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

מוכנות למלחמה תחת פיקודו של אלון היה מודל האימונים לא היה בשבוע אחד אלה כל פלוגה ביצעה את האימון שלה בנפרד, התרחישים וההפעלות היו מותאמות וייחודיות לאותה פלוגה. תרג"דים לכל אחד מהיחידות המטכליות בנפרד וגם יחידות עורפיות בנפרד. בנוסף בסוף שנה בוצע תרגול יחש"ם מלא מוצלח ואפקטיבי כאשר אותו תרגול מומש ביולי 2014 משנכנס המופע המרכזי "צוק איתן".

"צוק איתן" כמופע מרכזי בתקופת אלון שלמה:

המבצע/מלחמה היה עם 52 יום של עומס מקסימלי אמיתי, כאשר מידי יום יצאו לערך 25 כיתות בכל נקודת זמן של הכיתות ביחש"ם. יחש"ם מלא מגויס, מפעיל משקים מטכליים 24/7, מקצוענות, דבקות במשימה וחתירה למגע, חט"כים רצים והעומס היה אדיר התשתיות לא הספיקו ל- 2000 חט"כים אלא ל 1000. המטבח עבד 24/7 כאשר דאג שהאוכל יהיה איכותי וטעים. מידי יום היה אלון עובד בין הפלוגות והשטח כמובן, כאשר הוא מספר שנתקל בסדנת אופטרוניקה ביקשה אחת החיילות בתוקף לצאת לחוליות/שטח בכל התוקף – מעיד על רוח היחש"ם עם מוטיבציה מאוד גדולה אפס נפקדים ועריקים. באוקטובר של אותה שנה זכה היחש"ם ביחידות המצטיינות בתומכי הלחימה – ראוי להערכה רבה לכל העוסקים במלאכה.

מבנה הכח של המילואים – הסתכלות קדימה, אבחון מעמיק ושינוי ארגוני במנועה סא"ל מיקי בן חיים במיל", אנשים מקצועיים ואיכותיים בבניין הכוח, ובנוסף תהליך של הכנסת סא"ל איתי גורן במיל" לאופטרוניקה. בסוף תפקידו של אלון שלמה, הכפיפו את היח"ק ליחש"ם, הכנסתי איש איכותי בשם שלומי חכים כמג"ד היח"ק איש חזק מקצועי ומוביל. עוזי שוחט ואמנון אלוש, סגל מפקדים במיל" חזק ואיכותי.

"את עבודתי ביחש"ם עשיתי עם צוות מקצועי חזק ואמין כאשר היה לצידי הרע"ן סא"ל עדי לובלסקי, איש מקצועי, אהוד, אמין ואיכותי ומ"פים ושכמם ומעלה, מ"פים לויאליים כולם היו יד ימיני והובילו נאמנה גם ב"צוק איתן".

אלון מספר שקיבל את היחש"ם חזק והחזירו אותו חזק בתוספת מאוד משמעותית, "אהבת חינם".

בסוף שנת 2015 אישר הרמטכ"ל, רב אלוף גדי אייזנקוט מהפך מיתוגי וארגוני בחיל החימוש שכלל את שינוי שמו של החיל לחיל הטכנולוגיה והאחזקה לאחר עשרות שנים בהן נשא החיל בשם. שינוי זה השפיע גם על היחש"מים ברחבי הארץ אשר שמם הוסב לאטנא"ם – אגד טכנולוגיה ואחזקה מרחבי, כנגזרת לחלופת שם החיל הוסב גם שם תוארם של מפקדי היחש"ם למפקדי אגדים.

המטרה בתהליך מסוג זה הייתה שמירה על רלוונטיות בתקופה שבה החיל ומגוון תפקידיו עוברים שינויים של שילוב קידמה והתייעלות וכן מיתוג החיל מחדש בצורה שתיצור עניין וגאווה בקרב המתגייסים ומשרתיו.



סא"ל עדי לובלסקי - רע"ן ההפעלה בתקופתו של אלון שלמה



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

התקופה: 2015-2017

המפקד: אל"ם ליאור פרי



מאפייני התקופה ואירועים מרכזיים במהלכה:

מימוש תוכניות "תר"ש גדעון"
מוכנות אופרטיבית לתרחישי הסלמה
במסגרת תוכניות פיקודיות "שערי אביב" ו"שערי סתיו",
מוכנות למעבר לאגד אחזקה ארצי-הקמת גדודים 674 ו-653

באוגוסט 2015 התמנה לאל"ם ליאור פרי לתפקיד מפקד האגד, את הפיקוד על היחידה קיבל מידי אל"ם אלון שלמה. בתפקידיו האחרונים כיהן כמטל"פ העורף, קטנ"א געש (אוג' 36), קטנ"א (אוג' 366) וקט"א עוצבת "ברק" (חט' 188).

בשלהי תפקידו כמפקד אטנ"אם 653 קיבל מקטנא"ר את המשימה להקמת אגד האחזקה הארצי כחלק מהותי מתפיסת "אחזקה אחרת" שיוצג בפרק "צופה פני עתיד" בהמשך.

בנאום שנשא בטקס ההחלפה בכניסתו לתפקיד, רגע לפני שהופקד בידיו דגל היחידה ציין בין היתר: *"אני מגיע לתפקיד מתוך תחושת שליחות ומחויבות ואני מודע לגודל האחריות והסמכות המוטלת על כתפיי..."* "היום אני מקבל את הפיקוד על יחידה אשר הוכיחה את עוצמתה ונחיצותה בכל הזדמנות, עובדה אשר אפשרה את הניצחון במפגש עם האויב כפי שהתרחש במערכה האחרונה *'צוק איתן'*".

בשיחת הפתיחה פרש בפני המפקדים והמטה את תפיסת פיקודו "האדם במרכז העשייה", "גאווה לשרת באגד" וחשיבות הסינרגיה למימוש יעוד היחידה. הערכים המובילים כפי שהגדיר אותם אל"ם ליאור פרי בתחילת כהונתו ועל בסיסם הוביל את היחידה בעשייה לאורך הדרך: "מקצועיות, מחויבות, נחישות, אחריות מרחיבה, שותפות, מצוינות, יצירתיות, חדשנות, ואמינות".



האנשים

אל"ם ליאור ראה אל מול עיניו את האנשים כאבן היסוד עליה נשען הארגון ולשם הכווין כציר מרכזי. מתוך כך, יזם תוכניות לטיפוח ופיתוח ההון האנושי על כלל רבדיו, במסגרת תוכנית הקרויה "**אגד כוכבים**" העוסקת בחמש אוכלוסיות שנבחרו כמוקדים.



העצמת חיילי החובה – בוצעו קורסי "תלמים" ו"אופק" עבור חיילים בעלי צורך לחיזוק הכשירות בשירות, הקורסים התבצעו באגד בשיתוף מכונים האזרחיים, אשר במהלכם רכשו החיילים סל כלים שאפשר להם להתמודד עם אתגרי היום יום לצד ביצוע שירות תקין. בקורס "מומנטום" אותרו חיילים מצטיינים לקראת שחרור ובמהלך הקורס רכשו כלים ומיומנויות להתנהלות נכונה עם שחרורם. במעלה הדרך הוכשרו בקורסים הללו עשרות חיילים. לצד זאת בוצעו פעילויות מגוונות לחיזוק תחושת השייכות וחוויית השירות עבור חיילי החובה כגון הרצאות העשרה, נופשים, טיולים, סדרות כינוך, ימי הפגה, פעילות תרומה לקהילה ועוד.



פיתוח המנהיגות והעצמה הנגדים בקבע ראשוני: בוצעו קורסי פיקוד ומנהיגות למפקדי צוותים בקבע ראשוני בהם ניתן דגש למיומנויות הפיקוד. בנוסף, בוצעו מחזורי סדרות כינוך "חוויית הדרום" לאוכלוסיית הנגדים במסגרת פרויקט של פד"ם. אל"ם ליאור הבין כי הצורך בקשירת משרתי הקבע הראשוני כרוכה בשילוב קריירה ומשפחה ועל כן יזם נופש ייעודי "משרתי ביחד" למפקדים ובני/בנות הזוג שמטרתו לחבר את בני הזוג לעשייה באגד ולשירות ממושך. כחלק מתהליכי הלמידה הוסדרו מספר תחומים ובין היתר תחום "האחריות והסמכות" בה הוגדרו והורחבו סמכותם לצד אחריותם של המפקדים בקבע הראשוני וזאת על מנת לחזק את מעמדם הפיקודי מול פקודיהם ולהרחיב את מחויבותם לארגון.



העשרת הסגל הבכיר – עיצוב והעשרת הסגל הבכיר מתוך תפיסת עולם כי זאת שכבת האנשים אשר תוכל לממש את חזונו ויעדיו של האגד על כן ביצע סדנאות אסטרטגיות לגיבוש ותיקוף החזון ויעדים. השקיע במופעי גיבוש והפגה וביצוע ימי העשרה בנושאים ערכיים אשר נבחרו בפקידה.



מחייל למפקד – בוצע מיקוד בחיילים בעלי פוטנציאל לגיוס לקבע מאוכלוסיית העתודאים ובכלל ומתחילת שירותם זכו החיילים לליווי צמוד ע"י מפקדים בכירים בפלוגות שהעצימו את יכולתם האישיות לצד חיזוק מיומנותם המקצועית והביאו אותם לסף מעמד הגיוס לקבע מוכנים.



עידוד לקצונה – ההבנה שחלק עיקרי בתפקידו של האגד הינו לפתח גם את מפקדי העתיד של החיל, כארגון גדול המכיל מספר רב של חיילים כך גם קיים הפוטנציאל בו על כן בוצע מיקוד בחיילים המתאימים לקצונה תוך קיום תהליכים לעידוד היציאה לקצונה בהובלת מפקדים ובליווי המתאימים תוך העמדת אתגרים הולמים, ביצוע ימי הכנה פנימיים ועוד.



ההבנה כי נדרש להמשיך לחזק ולפתח את תחום **המקצועיות**, זאת מתוך ההבנה שמקצועיות הסגלים הינה משמעותית והכרחית. מוסדה באגד תוכנית פיתוח אישית לכל משרת רבע בה מתוכננות הכשרות מקצועיות בדגש על ורסטיליות מקצועית לצד העשרה אישית. גדלה כמות קורסי O.J.T (on the job training) מתוך הבנה שסיכויי השרידות של חיילים המבצעים את הכשרתם במסגרת היחידה בה ישרתו גבוהים יותר.

לצד תוכנית "אגד כוכבים" נקבעו עוגנים בלוח הזמנים האישי לקיום פורומים ממוקדים לטיפול באנשים כגון "פורום אנוש", "ועדות פרט", שיחות חתך והעמקות נוספות. במקביל לתהליכים שביצע בעצמו עקב אחר תהליכי הפרט המבצעים מפקדי הפלוגות, חייד בפניהם את היותם "מפקדים מחנכים" ושם דגש מרכזי על תחום הטיפול בפרט, החינוך והמשמעת באגד.

על העיסוק באנשים קיבל האגד את פרס ר' אב"א בשנת 2016, ובשנת 2017 פרס ראש אכ"א נוסף בתחום צוותי השיפור באכ"א.

מוכנות לחירום:

יעד מרכזי נוסף שהוגדר באגד הינו הגברת המוכנות לחירום, בתוכו התקיימה הקפדה על תכנון והגדרת עוגנים ופעולות להשגת מוכנות מיטבית בהתאמה למחויבות האופרטיבית של האגד ולמציאות המשתנה מעט לעט. עיקרי העשייה בתחום התכנון האופרטיבי כללו בין השאר בחינת ותיקוף התוכניות האופרטיביות, הסדרה והטמעת עזר לשפה משותפת בין הכוחות, יישום לקחי "צוק איתן", העלאת כשירות היחטא"ק לאור קליטתו באגד, שיפור הפו"ש בהפעלת אתרי המנועיות תחת מפקדה אחודה אחת ועוד. במסגרת הגברת המוכנות בוצעו פרויקטים רבים ובין השאר שופץ חמ"ל המרכזי באגד, הוקם חמ"ל לפלוגת המפקדה, שודרגו החמ"לים הפלוגתיים, הוקמו מגורי חירום לאנשי המילואים והסדיר בפלוגת הרק"ם וצאלים, בוצעה הסדרה בפריסת הארגון מחסני החירום בפלוגות וקליטת מחסני היחטא"ק כחלק מתהליך הקליטה. בתחום הבקרה האגד עבר בהצלחה ביקורת כו"כ אינטגרטיבית מטכ"לית וביקורות פיקודיות. בתחום התרגילים בוצעו עשרות מופעים התואמים למודל האימונים לאימוני חוץ מודל לאור אבחונים שונים כגון: מבצוע יחידת התגוננות, אימון הקמה למח' השינוע, אימונים לשיפור הפו"ש באתרי המנועיות וכגולת הכותרת בוצע אימון מרכז "תרח"ט באש" שבו הופעלו כלל היחידות משלב המעמ"ל ועד לצבירת יכולת אחזקתיות, התרגיל בוצע במסגרת המעטפת של תרגיל אט"ל "אביזר לוגיסטי". התרגיל ומערכת ההכנות המקיפה שבוצעה לקראתו הוכיחו את עצמם, התרגיל סוכם ברמות השונות כתרגיל מוצלח מאוד המביא לידי ביטוי את יכולות האגד ואת רמת מוכנותו לחירום.



שינויים אירגוניים

בתקופת כהונתו הוביל אל"ם ליאור שינויים אירגוניים משמעותיים, כחלק מתוך אבחון ובחירה וחלקם במסגרת תוכניות מטכ"ליות שונות. התוכנית המובילה הינה תר"ש "גדעון", תוכנית זו הייתה דרמטית עבור צה"ל בכלל ולאגד בפרט, הביאה לידי שינוי מהותי שינוי מהותי בפריסת הכוחות וארגונם, התייעלות בתקנים וקיצור שרות החובה. התוכנית הטילה על האגד אתגרים רבים, ועל מנת לשמר את האפקטיביות והרלוונטיות למול צרכי היחידות במרחב היה נדרש למצוא אפיקים חדשים, מפקדת האגד עבדה ימים כלילות על המענה וגיבשה את תוכנית "פרי הדרום" שעיקרה היה חיזוק יכולות האחזקה בפלוגות הקדמיות תוך הקמת מטא"ם רק"ם בקרית ההדרכה ופלגת אחזקת רק"ם בחטיבה 460, ארגון צוותים ומחלקות בתוך הפלוגות על מנת לייצב אחריות מקיפה וכוללת תוך שיפור המרכיבים ובמטרה לשפר את המענה ליחידות.

התוכנית הביאה להזדמנויות בהיבט התעצמות יכולות האחזקה ואיכות המענה ליחידות לצד התייעלות בתקנים וכל זאת תוך הקפדה על ביצוע תהליכי מיצוי כ"א שקופים ואיכותיים למזעור הפגיעה בפרט.

קליטת היחטא"ק

היחטא"ק (יחידת טכנולוגיה ואחזקה קידמת), או בשמו הקודם יח"ק, הוכפף לאגד בשנת 2015 מאלמ"ר 5005 מתוך הכוונה ליצור את השלם במענה האחזקתי המרחבי ע"י האגד. את משימת בניין הכוח של היחטא"ק קיבלה פלוגה 793. במקביל לקליטת היחטא"ק השלים האגד מהלך של איחוד שני יח"קים לכדי יחטא"ק אחד, תהליך זה הביא לעיסוק רב שכלל בראשיתו מינוי מפקדים מיסוד תהליכי, פקודות, אבחון כ"א והיפרדות מאנשי המילואים.

במהלך שנת 2016 בוצעו אימונים לכלל מסגרות היחטא"ק ובשנת 2017 קלט את מחסני החרום ובכך סיכם האגד את תהליך הטמעתו.

הקמת פלגת רק"ם בחטיבה 460

פלוגת הרק"ם בשיזפון הוקמה במטרה לייצב את המענה האחזקתי לחטיבה 460. המשימה הוטלה על אטנא"ם 653 ע"פ הנחיית ר' אט"ל בהתאם לעמ"ט שבוצע בהובלת מח' אחזקה ובשיתוף היחידות. תהליך ההקמה כלל גיבוש תפיסה, שיטה ומבנה אירגוני, עיסוק בתחומי הפרט בהיבט תקינה ותהליכים סיגליים, מיסוד תשתיות, קליטת אמצעים, כתיבת "אמנה" (פקודת הפעלה) משותפת עם חטיפה 460, ועיצוב תרבות אירגונית מיחידים ליחידה.

הקמת הפלגה היוותה הצלחה גדולה ואף העיד על כך מח"ט 460 בשיחת סיום תפקידו בפני זרוע היבשה שם אמר "הקמת הפלגה אפשרה לכוחות האחזקה בחטיבה לתמוך את האימונים באופן מיטבי תוך קבלת כלי מטיפול באיכות גבוהה ומיקוד חלוקת קשב המפקדים בתחום ההכשרה".



שיפור סביבת העבודה ותשתיות לרווחות החיילים

אל"ם ליאור האמין כי קידום היחידה מתבטא בין השאר בקידום התשתיות ועל כן, קידם מגוון רב של פרויקטים לשיפור סביבת העבודה ורווחת החיילים בין השאר: הוקמה מרפאה מרחבית בפלוגת המפקדה שמטרתה לשפר את איכות המענה הרפואי לחיילים במחנה נתן, שופץ חדר התדריכים, הוסדרה תשתית התנועה למול עיירת ב"ש בכניסה למחנה נתן עבור בטיחות החיילים, שופץ מתחם קליטת החיילים החדשים, שופצו חדרי האוכל במחנה נתן, צאלים ואופטרוניקה, הוקם בית כנסת בפלוגת האופטרוניקה, שופצו מקלחות ושירותים במגורים במחנה חיון, צאלים ומחנה נתן, הוקמו פינות רווחה וחדרי הלבשה/מנוחה בכלל הפלוגות, הוקמו חדרי כושר בצאלים ומחנה נתן ושודרגו מתקני הכושר בפלוגות, נבנו מגרשי "מיני פיץ", שופצו משרדים בראיית שיפור תהליכי המטה, שופצו מגרשי מסדרים בפלוגות, הושלמו מצננים במתחמי העבודה ועוד.

מצוינות כתרבות

בתקופתו של אל"ם ליאור פרי נשמרה מגמת "מצוינות כתרבות" והאגד הוביל מספר פרויקטים ייחודיים שאף הביאו לזכייה בפרסים בתחרויות שונות.

פרויקט אורח חיים בריא ➔

פרויקט שמימש את ההבנה כי הטמעת מודעות לחשיבות הכשירות הגופנית, התזונה הראויה וקידום הבריאות משפרת משמעותית את אפקטיביות ואיכות התפקוד הקרב המשרתים ויוצרת אווירה חיובית המשפיעה באופן ישיר על הסינרגיה ביניהם. מתוך כך הוצב יעד לחיזוק המודעות, לשינוי דפוסי אורחות החיים ולהנחת הערכים של הכושר הגופני ואורח החיים הבריא. מונו נאמני אורחות חיים בכל פלוגה, בוצעו סקרים בקרב המשרתים, בוצעו מחזוריים של פרויקט אורחות חיים וסדנאות גמילה מעישון, בוצעו ימי עיון והרצאות בנושא, הותאמה תוכנית אימון פרטנית לכלל חיילי האגד, שופרו משמעותית התשתיות בהוספת וגובשה תכנית אימון שבועית סדורה למפקדים.

על פרויקט "אורחות חיים" האגד זכה בפרס הרמטכ"ל בשנת 2016

האגד זכה בפרסים ובתחרויות נוספים, בין היתר:

1. פרס הרמטכ"ל בבית יחידות התומכ"ל.
2. פרס מפקד ז"י להתייעלות וחסכון משאבי.
3. פרס ראש אט"ל לצוותי שיפור.
4. פרס מפקד מופ"ת ליחידות מצטיינות בניהול כספי היחידה.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

צוות שיווק ומוטיבציה →

אל"ם ליאור הבין כי דור החיילים של ימינו, מתנהל אחרת מהדור הקודם, עסוק בנבכי המכשירים הסלולאריים, קצר סבלנות, מחליף את טעמיו באופן מהיר ומחפש דרך לצעוד בה, על כן מיסד את צוות השיווק והמוטיבציה בפיקודו של מפקד פלוגה 8540 אשר תכליתו לחזק את תחושת הזהות, השייכות והשליחות בקרב המשרתים באגד. בין היתר עסק הצוות בהחלפת סמלי פלוגת האגד, בהפצת רבעונית של מהדורת "אגדון" אשר תיארה את פעילות האגד בתקופה, בעריכת סרטון "מוטיבציה" לשירות באגד אשר הוצג לחיילים החדשים במעמד קליטתם, בהעמדת מסכים שמוקמו בכלל הפלוגות ובמוסדות מרכזיים באגד בהם נחשפו תמונות המתארות את העשייה באגד ועוד.

"אחזקה אחרת" והשפעותיה על אגד הטכנולוגיה 653

החל מחציון ב' 2017 החל תהליך עצום של הקמת הגדודים לצד הקמת האגד הארצי, בתאריך 1/1/2018 צפויה ההקמה הרשמית של האגד הארצי אשר תתחום למעשה את פרק אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 בתצורתו הנוכחית.

רע"ני ההפעלה בתקופתו של אל"ם ליאור פרי:



סא"ל ישראל שפרלינג



סא"ל ישי אדמוני



"צופה פני עתיד"

אגד טכנולוגיה ואחזקה החל בחודש מאי 2017 את מימוש תכנית אחזקה אחרת, כחלק מעמ"ט חיילי.

מטרתו העיקרית של העמ"ט היא שיפור הזמינות האחזקתית לאמל"ח ואמסל"ח, לחיזוק מוכנות הקצה המבצעי, תוך ייעול תהליכים ומערכי אחזקה.

לטובת ניהול העמ"ט על כלל רבדיו, הוקמה מנהלת בראשה סא"ל ולאדי שפר במטרה להשיג תוצרים רבים ומגוונים, תוך ביצוע התייעלות ארגונית ותיקוף תהליכים שקיימים בחיל.

כתוצאה מהעמ"ט, הגדודים הסדירים יחזקו ויורחבו סמכויות התיקון שלהם, כל אלה יביאו לשיפור זמינות המל"ח בשגרה, שיפור יכולות תיקון בחירום, צמצום תלות בגורמי חוץ ואיזון עומסי עבודה.

תושג **עצמאות גבוהה** יותר לחטמ"רים שתוביל לשיפור זמינות האמל"ח בשגרה, חיזוק מאמץ ההגנה למצבי השח"ם ומימוש אחריות מפקדים על הכשירות.

הקמת **אגד טכנולוגיה ואחזקה ארצי אשר יראה את השלם**, יוכל לתעדף משימות בראייה ארצית, יביא לאופטימיזציה משאבית ויביא לשימור היכולות לחירום/מלחמה.

ייעודו הוא לספק מענה אחזקתי **בדרג השדה** לצורך אבטחת כשירות וזמינות הצל"ם בשגרה, חירום ומלחמה.

השינויים המרכזים במבנה האטנא"מים הקיים היום יהיו הקמת מפקדת האגד במחנה "שורה", הקמת 2 מפג"דים קדמיים – גולן/גליל והערבה ומיסוד 3 מפג"דים עורפיים. כל גדוד באגד הארצי יורכב מ-3-4 פלוגות, וכל פלוגה תורכב ממס' מחלקות שימוקמו באזורים גיאוגרפיים שונים, על מנת לאפשר את השירות הטוב ביותר לדרג השדה. בנוסף, על מנת להשלים את שינוי תפיסת האחזקה, יועברו תכולות הבט"ש לאוגמ"רים, הגדודים יקלטו תכולת עבודה מיחידות ההכשרה וימ"חים ויוסדרו פקודות הפו"ש בכל הרמות. כל השינויים האלה יובילו להתייעלות בתקורות.

כחלק מהעמ"ט, **יותאם המענה בחרום ומלחמה** לתפישת האחזקה החדשה ודרגי השדה יחזקו בהתאם בתחום מערכות מידע ושו"ב גם יוכלו התאמות לתפישה החדשה; התאמת מערכת SAP לדרג השדה ואגד ארצי, פיתוח מערך מדידת זמינות, פיתוח כלי BI למפקדים, הכנסת טאבלטים לבעלי מקצוע והכנסת חדשנות טכנולוגית – סנסורים סלולר צבאי ועוד.



תמונות הווי מפעילות היחידה בתקופות השונות



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנות ה-60



בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנות ה-70



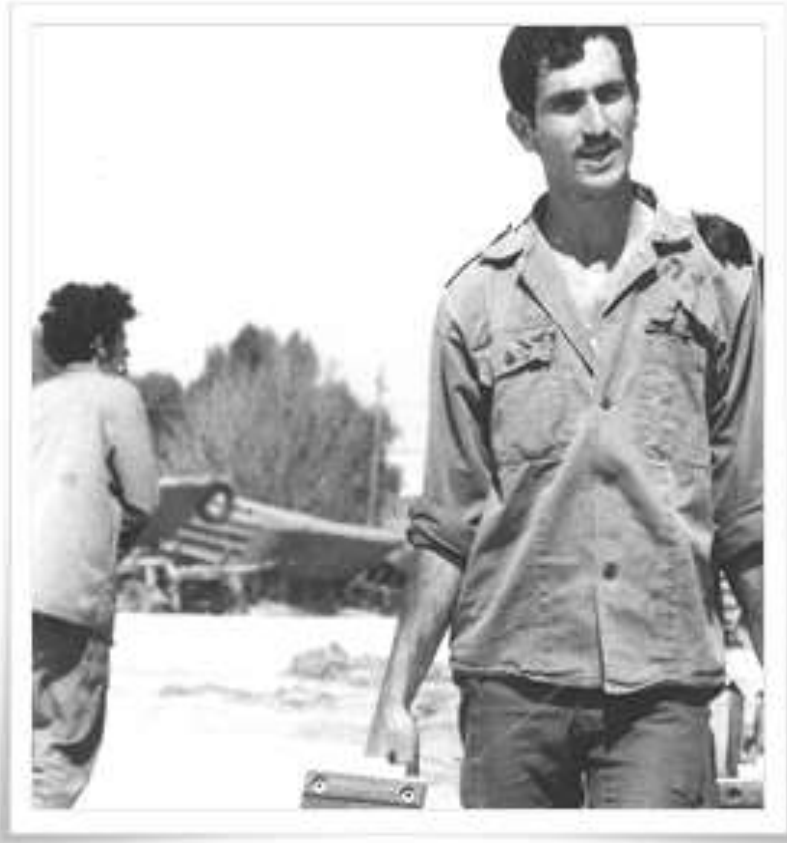
בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנות ה-80





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנות ה-90



בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



תחילת שנות ה-2000
(עד 2004)





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנת 2005



בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנים 2006-2007





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנת 2010





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנת 2011



בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנת 2012



בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנת 2013



בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנת 2014





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנת 2015





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנים 2015-2016





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנים 2016-2017





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה

שנת 2017



בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



בלמ"ס

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653

מוקיר ומנציח

חלליו האגד



”כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד...” (ירמיהו ל”א, י”ט)



יִזְכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו
 הַנְּאֻמָּנִים וְהָאֲמִיצִים, חִילִי צָבָא-הַנְּנָה
 לְיִשְׂרָאֵל,
 וְכָל לֹחֲמֵי הַמַּחְתָּרוֹת וְחֲטִיבוֹת הַלְּוֹחָמִים
 בְּמַעֲרָכוֹת הָעַם, וְכָל אֲנָשֵׁי קְהִילַת הַמּוֹדִיעִין
 וְהַבְּטָחוֹן וְאֲנָשֵׁי הַמְּשַׁטֵּרָה אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם
 בְּמַלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל,
 וְכָל אֱלֹהֵי שְׁנֵרְצָחוּ בְּאֶרֶץ וּמְחוּצָה לָהּ
 בְּיַדֵּי מְרַצְחִים מְאֻרְגָּנֵי הַטְּרוֹר. יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל
 וַיִּתְבָּרַךְ בְּזָרְעוֹ וַיֵּאבֵּל עַל זֵיו הָעֲלוּמִים
 וְחֲמַדַּת הַגְּבוּרָה וְקִדְשַׁת הַרְצוֹן וּמַסִּירוֹת
 הַנִּפְשָׁאֲשֶׁר נִסְפוּ בְּמַעֲרָכָה הַכְּבֹדָה.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



טור' בנימין (ימין) אציני יעקב ז"ל

- נפל ב-א' בכסלו תשי"ז
- 5 לנובמבר 1956



טר"ש נחמני מורדכי ז"ל

- נפל ב- י"ז בתמוז תשכ"ד
- 27 ליוני 1964



טור' זומר מריאן בבי ז"ל

- נפל בי"ח בחשוון תשכ"ו
- 13 לנובמבר 1965



רב"ט להר לקסברגר גדעון (גידי)

- שנפל בכ"ט באייר תשכ"ז
- 8 ליוני 1967



טור' ציטאיט יצחק (איציק) ז"ל

- נפל בכ"ה בתמוז תשכ"ז
- 2 לאוגוסט 1967



טר"ש מולק נחום ז"ל

- נפל בכ"ח באייר תש"ל
- 3 ליוני 1970



טור' יוסף (ג'וג'ו) פרץ ז"ל

- שנפל בכ"ו בשבט תשל"ב
- 10 לפברואר 1972





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



סמל משה (מושיק) אוחנה ז"ל

• נפל בכ"ג באדר תשל"ב
 9 למרץ 1972



סמ"ר קרן (כרסנתי) נחום ז"ל

• נפל בי"א באב תשל"ב
 22 ליולי 1972



רב"ט עמר שלמה ז"ל

• שנפל בב' בחשוון תשל"ד
 28 לאוקטובר 1973



רב"ט ברור רפאל ז"ל

• נפל ביז' בחשוון תשל"ד
 12 לנובמבר 1973



סמ"ר ידגר גדעון (ג'ורג') ז"ל

• נפל בט' באלול תשל"ד
 27 לאוגוסט 1974



סמל אבני (שטיימן) יצחק ז"ל

• נפל ב-ו' בחשוון תשל"ה
 22 לאוקטובר 1974





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



סמל משה (מושיטו) צרפתי ז"ל

• נפל ביג' בכסלו תשל"ה
 27 לנובמבר 1974



רב"ט דוד איפרגן ז"ל

• נפל בט"ו בניסן תשל"ה
 27 למרץ 1975



סמל פרטוש שלמה ז"ל

• נפל בי"ח באייר תשל"ו
 17 למאי 1976



רב"ט חיים בוטבול ז"ל

• נפל ב-ו' בניסן תשל"ז
 25 למרץ 1977



סרן פרדו שבתאי (בטו) ז"ל

• נפל בט"ו בסיוון תשל"ז
 1 ליוני 1977



סמ"ר גאון גיעאן דוד ז"ל

• נפל בכ"ח באב תשל"ז
 12 לאוגוסט 1977





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



רב"ט שכטר שאול ז"ל
 • נפל בט"ו בכסלו תשל"ח
 24 לנובמבר 1977



רב"ט אברהם (אבי) קראדי ז"ל
 • נפל בכ"ה בסיוון תשל"ט
 20 ליוני 1979



רב"ט אוחנה גבריאל ז"ל
 • נפל בל' בניסן תשמ"מ
 15 לאפריל 1980



סמל יונה (עוזי) מנשה ז"ל
 • נפל בי"ג באייר תשמ"א
 17 למאי 1981



רב"ט ראובן אורי ז"ל
 • נפל בג' באב תשמ"א
 3 לאוגוסט 1981



טור' אבידני עמוס ז"ל
 • נפל ב-ז' בניסן תשמ"א
 11 לאפריל 1981





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



רס"ר גרוסמרק (פטרבסקי) פנחס ז"ל

• נפל ב-א' בניסן תשמ"ב
 25 למרץ 1982



רס"ר נגר יעקב (קובי) ז"ל

• נפל ב-כ' בכסלו תשמ"ג
 6 לדצמבר 1982



סמל תירום תומר ז"ל

• נפל ב-ג' בשבט תשמ"ג
 17 לינואר 1983



סא"ל בארי אברהם(אבי) ז"ל

• נפל בט"ו באב תשמ"ג
 25 ליולי 1983



רב"ט ברכה יצחק(איזאק) ז"ל

• נפל ב-ט' בסיוון תשמ"ג
 21 למאי 1983



טור' שטורם משה ז"ל

• נפל ב-ג' באלול תשמ"ג
 14 לאוגוסט 1983





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



סמ"ר בנימין יהושע (שוקי) ז"ל

- נפל ב-א' באייר תשמ"ד
- 3 למאי 1984



רב"ט דניאלוב נתנאל ז"ל

- נפל בכ"ט באב תשמ"ד
- 27 לאוגוסט 1984



טור' הרצל ביטון ז"ל

- נפל ב-ג' בחשון תשמ"ו
- 17 לאוקטובר 1985



רס"ן יצחק(שמעון) טובול ז"ל

- נפל בי"ח בחשון תש"ן
- 16 לנובמבר 1989



סמ"ר אבבה אמרה אלעד ז"ל

- נפל בכ"ב בניסן תשנ"ד
- 3 לאפריל 1994



סמ"ר יצחק(איציק) לוי ז"ל

- נפל בכ"ט בתמוז תשנ"ו
- 16 ליולי 1996





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



רס"ר אייל דלאל ז"ל
 • נפל ב-ט' בתמוז תשנ"ז
 14 ליולי 1997



טור' עוקשי שי ז"ל
 • נפל בי"ח באב תשנ"ח
 10 לאוגוסט 1998



רס"ן יעקב (קובי) קריאף ז"ל
 • נפל ב-ח' בניסן תשנ"ט
 24 למרץ 1999



טור' דרוקר אולג ז"ל
 • נפל ב-ג' בכסלו תש"ס
 12 לנובמבר 1999



רב"ט מדאר (פרשטמן) אורטל ז"ל
 • נפל בי"ג באדר תש"ס
 20 למרץ 2000



רב"ט איה מלאכי ז"ל
 • נפלה בכ"ח בשבט תשס"ב
 10 לפברואר 2002





אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 – מורשת עם עוצמה



רס"ם איליה שצוב ז"ל
 • נפל כ"ו בשבט תשס"ה
 5 לפברואר 2005



סמל שרעבי יהונתן ז"ל
 • נפל ט"ז בתשרי תשס"ו
 19 לאוקטובר 2005



סא"ל אדרי אברהם ז"ל
 • נפל ב-ח' באדר תשס"ו
 8 למרץ 2006



סמ"ר אבו ג'ודה עארף ז"ל
 • נפל ב-ל' בסיוון תשע"ב
 20 ליוני 2012



רנ"ג כרמל מאיר ז"ל
 • נפל ב"ז בתמוז תשע"ג
 25 ליוני 2013



ברהום תומר ז"ל
 • נפל בכ"ז בתמוז תשע"ו
 2 לאוגוסט 2016





תודה.

תודה לכל השותפים בהוצאת ספר זה לאור – מפקדים, קצינים, נגדים, אזרחים עובדי צה"ל, חיילים ומשפחות שכולות.

תודה למי שאפשרו לנו לשאוב השראה מעשייתם ביחידה ולשמר אותה בספר זה.

אנו יודעים כי סוד כוחנו טמון באנשינו ומורשתנו.

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 מתחייב להמשיך את מורשת גיבוריו וגיבורותיו אשר נפלו וללכת לאור המצפן אשר חרטו עבורנו בחייהם ובנסיבות נפילתם. הנצחת יקירינו לנגד עינינו לאורך כל הדרך.

ספר זה מוקדש לכם, הקוראים.

גם הנחושים ביותר לא יוכלו במשימתם ללא כוחות תומכים ומאפשרים, ואתם הכוחות, אתם הנותנים בנו אותות ומזכירים לנו את משמעות פועלנו.

אגד טכנולוגיה ואחזקה 653 משנה את פניו, אך לא את ערכיו.

במבט הצופה אל העתיד, אנו נפעל במסירות מתוך שליחות כנה ואמונה בצדקת הדרך. עם הקידמה בחזית נמשיך לפעול בשותפות ונחישות ולהוות עוגן עבורכם ועבורכן.



אגד טכנולוגיה ואחזקה 653
מודה לכם.